

Posvátná místa v krajině

Sakrální stavby v Moravskoslezském kraji

Barbora Matáková

2007

Kostel sv. Petra a Pavla

„Hlavní pamětihodností Albrechtic u Českého Těšína je dřevěný kostel zasvěcený sv. Petru a Pavlovi. Stavba byla postavena v barokním slohu v roce 1766. Tento jednolodní filiální kostel se čtyřbokou vstupní věží ukončenou cibulovou barokní plechovou bání je postaven z mohutných dubových klád pobitých jedlovými fošnami a se šindelovou střechou. Interiér kostela je plochostropý.

Kostelík nalezneme v areálu místního hřbitova.“¹

Tradiční Albrechtická pouť ke svátku sv. Petra a Pavla se koná 1.7.²

Fotky: <http://www.hrady.cz/?OID=2847>

27637: pohled od severovýchodu ; © Jan P. Štěpánek 03/2005

27639: © Jan P. Štěpánek 03/2005

27638: © Jan P. Štěpánek 03/2005

27635: Pohled od jihu ; © Jan P. Štěpánek 03/2005

27636: kostelní věž za mlhavého počasí ; © Jan P. Štěpánek 03/2005

Obrázky: <http://www.obecalbrechtice.cz/index.php?body=kde>

Albrechtický

Kostel sv. Mikuláše s hrobkou Vetterů z Lilie

Kostel sv. Mikuláše s rodinnou hrobkou, kryptou šlechtického rodu hrabat Vatterů z Lilie se nachází na návrší v severní části obce Albrechtický.

„Doba založení kostela není přesně známa, avšak již v roce 1411 stála na návrší zvaném "Kostelní kopec" (snad současné místo kostela) kaple a hřbitov. V 15. století byla k této kapli přistavěna kostelní loď, čímž vznikl nový prostornější kostel.“³

V roce 1660 koupili panství Nelhubelské hrabata z Vetterů z Lilie, kteří byli také posledními majiteli až do roku 1945. Sídlili na nedalekém zámku v Nové Horce. Ti umožnili farníkům navštěvovat bývalý zpustlý kostel. Každou čtvrtou neděli se zde konaly bohoslužby, které sloužil duchovní ze Sedlnice a kterých se účastnili i hrabata z Vetterů. V 18. století na místě sesuté věže nechal Karel z Vetterů roku 1777 vystavět novou věž. Kostel byl obnoven a hřbitov rozšířen. Podobu, jakou má kostel dnes však získal až v letech 1890 - 1892, kdy byl starý kostel částečně zbořen a na jeho místě postaven nový. Hrabě Karel Vetter nechal při svém novém zámku v Nelhubli vystavět kapli, kde si vydržoval kněze. Do této kaple chodili obyvatelé Albrechtic přes 70 let na tichou mši svatou.⁴

¹ jps7, 8.2. 2005 (<http://www.hrady.cz/?OID=2847>)

² Cit. 23.3.2007 (<http://www.obecalbrechtice.cz/index.php?body=kulturni&right=off>)

³ Jan P. Štěpánek, web, 10.4. 2006 (<http://www.hrady.cz/?OID=4126>)

⁴ Cit. 23.3.2007 (<http://www.albrechticky.cz/index.php?cs=10>)

Hraběcí rodina Vetterů z Lilie⁵ si na úpatí kostelního kopce, vlevo od kamenných schodů ke kostelu, zbudovala i rodinnou hrobku. O stavbu hrobky se přičinil hrabě Felix Vetter (1830 - 1913).

Kromě rodinné hrobky, jejíž portál zdobí vetterovský erb, je u kostelní zdi po levé straně lodi, také při severní straně kostela dochováno několik náhrobků této rodiny. Chráněnou kulturní památkou je například empírový kamenný náhrobek Ferdinanda Vettera z Lilie (+ 1821).⁶ Jde o hranolový podstavec s odstupněnou podnoží a profilovanou římsou, na níž stojí kamenná váza, kolem níž se obtáčí tělo hada. Jinou památkou je litinový kříž na hrobě hraběnky Philippine de Dam.⁷ Velmi zajímavé jsou však i ostatní náhrobky Vetterů z Lilie.⁸ Jsou součástí obecního hřbitova.

fotky: <http://www.hrady.cz/?OID=4126>

29930: Průčelí hrobky Vetterů z Lilie ; © Jan P. Štěpánek 04/2006; V pozadí vyčnívá věž kostela sv. Mikuláše

29935: Průčelí kostela sv. Mikuláše ; © Jan P. Štěpánek 04/2006

29931: Náhrobek Františka Vettera z Lilie ; © Jan P. Štěpánek 04/2006

29932: Náhrobky členů rodiny Vetterů z Lilie ; © Jan P. Štěpánek 04/2006

29933: Náhrobek Vincenze Vettera z Lilie ; © Jan P. Štěpánek 04/2006

29934: Náhrobky členů rodiny Vetter z Lilie. ; © Jan P. Štěpánek 04/2006

Andělská Hora - Annenský vrch, Annaberg

Kostel sv. Anny⁹

Poloha

Obec Andělská Hora se nachází 9 km severozápadně od Bruntálu. Odsud můžeme pokračovat dvěma cestami na Anenský vrch ke zdevastovanému kostelu sv. Anny.

Historie a popis poutního místa

Andělská hora (dnešní Anenský vrch) byla ode dávna oblíbeným místem nedělního setkávání zejména mládeže z farnosti a jejího okolí. Původní dřevěná poutní kaple na návrší pod Anenským vrchem (861 m n. m.) byla postavena v r. 1696.

⁵ Rodina Vetterů odvozovala svůj původ od vedlejší větve rodu z Valois, o čemž svědčí i erb rodu s bourbonskou lilí. Ve Štýrsku, kde větev rodu přišla za dob Maxmiliána I., přeměnila své rodné francouzské jméno na německé Vetter (Příbuzný) von der Lilie. Český inkolát rod obdržel roku 1654. Do hraběcího stavu byl povýšen roku 1653 olomoucký krajský hejtman Jan Baltazar Vetter. Hraběcí titul zněl: \ "Vetter von der Lilien, Freiherr zu Burg – Feistriz. Cit. 23.3. 2007 z <http://www.hrady.cz/?OID=4126>

⁶ náhrobek Ferdinanda Vettera von Lilien, parc. č. 156, ojedinělý, slohově čistý empírový náhrobek z r. 1821; v seznamu památek zapsáno pod č. 2055. cit. 23.3. 2007 z <http://www.albrechticky.cz/index.php?cs=15&typ=1&cz=7&cd=1>

⁷ litinový kříž na hrobě Philippine graefin de damm parc. č. 156, nejstarší dochovaný litinový kříž v okr. Nový Jičín z roku 1832; v seznamu památek zapsáno pod č. 2056. cit. 23.3. 2007 z <http://www.albrechticky.cz/index.php?cs=15&typ=1&cz=7&cd=1>

⁸ Jan P. Štěpánek, Šlechtická sídla na Novojičínsku (J. Tichánek, 2003), text uložen dne: 11.4.2006 (<http://www.hrady.cz/?OID=4126>)

⁹ Dle: http://www.ado.cz/poutni/andelska_hora/andelska_hora.htm; cit. 26.3. 2007. http://www.andelskahora.info/historie_anaberg.html; cit. 24.3.2007

Pro zvyšující se počet poutníků byl v letech 1767 - 1770 vystavěn velký a důstojný chrám z kamene. Od té doby se stalo toto poutní místo památným místem Slezska. Přicházely zde o svátku sv. Anny tisíce poutníků z blízkého okolí i ze vzdálených míst. Josefínské reformy na čas zastavily poutě, nesměly se zde konat bohoslužby a vnitřní zařízení kostela bylo odvezeno. Bylo dokonce nařízeno kostel strhnout a rozbořit. K vykonání rozkazu však nedošlo. Po smrti Josefa II. byla v kostele sloužena první mše svatá na svátek sv. Marka v roce 1795. Kostel byl postupně obnovován a došlo i k úpravě okolí. V roce 1846 byl zde vystavěn dům "pro jednoho zbožného, mravně ctnostného a svobodného muže, který by měl v opatrování poutní kostel" - tak se píše v kronice.

Jednolodní orientovaná svatyně s odsazeným presbytářem, východní a západní část kostela ukončeny zaobleně. Na jižní straně hranolovitá věž s bání a lucernou, na severní vchod. Presbytář a západní strana (u kruchty) zaklenuty konchou, ostatní valeně do pasů.

Rozmach poutí i tohoto filiálního kostela trval nepřetržitě až do padesátých let dvacátého století, kdy následkem vnějších okolností začalo toto poutní místo upadat. V roce 1970 byly poutě zakázány úplně. Statické narušení klenby a zdiva je dílem okolních šachet, kde se dříve dolovalo zlato a jiné rudy. Tomu napomáhá neobyčejná šíře chrámové lodi a úmyslné poškozování novodobými vandaly, kteří mnohé vnitřní zařízení již zničili. Trpké byly osudy kostela a poutí. Doufejme, že se zase vše jednou obnoví tak, jako tomu bylo dříve.

Poutě

Byly obnoveny v roce 2002 a konají se v sobotu nebo v neděli bližší ke svátku sv. Anny (26. července).

fotky: http://www.andelskahora.info/fotogalerie/obec_a_okoli.html

Hukovice

Kostel Navštívení Panny Marie¹⁰

Kulturní památkou Hukovic je barokní kostel Navštívení Panny Marie, postavený na místě dřevěného filiálního kostelíku v roce 1765.

Bartošovice

Kostel sv. Petra a Pavla¹¹

Přestavěn v roce 1583. Kostelní věž 35 m vysoká byla dostavěna v roce 1692. V roce 1900 byla věž renovována. Kostelní loď byla zbourána a v letech 1905 - 1906 postavena větší. Při stavbě byly zachovány náhrobní kameny držitelů bartošovického panství a jejich rodinných příslušníků - nejstarší z roku 1504. Náhrobní kameny jsou chráněnou kulturní památkou.

¹⁰ <http://www.bartosovice.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=134648&user=24&session=58348551&menu=&lng=>

¹¹ <http://www.bartosovice.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=48469&user=24&session=58348551&menu=&lng=>
cit. 24.3. 2007

Pozoruhodností je oltářní obraz ze starého kostela. Při přemístění obrazu do nového kostela, byl do něj přimalován model starého zbouraného kostela.

Baška¹²

Kostel sv. Václava

Hlavní sakrální stavbou v Bašce je kostel sv. Václava. Nachází se ve středu obce a vytváří její významnou dominantu. Kostel byl vystavěn v období hluboké hospodářské krize třicátých let 20. st., přičemž se na budování výraznou měrou podíleli tehdejší členové Kostelní jednoty sv. Václava v Bašce. V jejím čele byl kněz, profesor, senátor JAN RÝPAR z Opavy. Plány ke stavbě kostela zhotovil zdarma přítel spisovatele Aloise Jiráska - architekt ADOLF BRZOTICKÝ z Prahy. Tyto plány jsou v současné době uloženy ve Státním archivu ve Frýdku-Místku. Celkový rozpočet stavby, vedené stavitelem FRANTIŠKEM LUZAREM z Kout u Hlučína činil 400 000 Kč. Na stavbu kostela přispěl osobním finančním darem vratislavský kardinál ADOLF BERTRAM.

Vysvěcení základního kamene se uskutečnilo 5. 6. 1932 děkanem P. BRABCEM z Dobré za asistence tehdejšího skalického faráře Josefa Nikla. V srpnu 1933 byla stavba kostela dokončena a 22. 10. 1933 se konalo jeho vysvěcení (benedikce) ke cti patrona české země sv. Václava. Tento slavnostní církevní akt uskutečnil P. J. WEISMAN, prelát a delegát arcibiskupa.

Hodoňovice

Kaple Panny Marie v Hodoňovicích

Budova patří k nejstarším v obci. Byla postavena v letech 1873 - 1875. Náklady na její stavbu činily celkem 5 970 zlatých a 73 krejcarů, což představuje na svou dobu nemalou částku. Na úhradě se podíleli nejenom dárci z Hodoňovic, ale i celá řada občanů z Bašky, Kunčiček u Bašky, Frýdku, Místku a mnoha dalších míst. O 10 let později, v roce 1885, byl u kaple zřízen hřbitov, který byl v roce 1910 a 2003 rozšířen.

Kaple byla v posledních letech postupně rekonstruována. Svépomocí bylo provedeno zrestaurování oltáře, ze sbírek farníků se pořídily 2 vitrážní okna a nové lavice. V 2004 roce se chystá finančně náročná výměna střechy kaple s předpokládanými náklady 1 mil. Kč. Vedle darů farníků a různých dalších institucí na tuto opravu uvolnil částku 300 tis. Kč Obecní úřad Baška. Pokud byste chtěli na opravu přispět, obraťte se na p. Ladislava Otipku.

Významnou kapitolu v historii kaple i duchovním životě v Hodoňovicích, znamenal příchod saleziánské řeholní komunity (Saleziáni Dona Bosca). Jejich činnost byla nejbohatší v letech 1944 - 1950 a 1990 - 1996, kdy Saleziáni v Hodoňovicích trvale sídlili ve vlastních silami vybudovaném objektu (1943 - 1944) poblíž kaple na bezplatně věnovaném pozemku rodiny Pavlasů. V současnosti je objekt saleziány využíván k duchovním a rekreačním činnostem zejména s romskou mládeží z Ostravy. Vedoucím areálu je Radek Gotvald. Mše slouží kněží saleziánské komunity Dona Bosca z Ostravy.

¹² <http://www.baska.cz/>; cit. 24.3. 2007

Kostel sv. Jana Křtitele

Kostel sv. Jana Křtitele byl postaven v roce 1934. Přestavba kostela se uskutečnila v letech 1996 - 2003, byla postavena nová zvonice a smuteční síň a zároveň byla zvětšena jeho kapacita. V blízkosti kostela se nachází uměle vytvořená malá Lurdská jeskyňka se sochou Panny Marie. Kostel patří pod správu farnosti Bohuslavice, duchovním správcem je P. Kazimír Buba.

Dřevěný kostel sv. Bedřicha¹⁴

O vzniku dřevěného kostelíčka na Bílé kolují různé verze. Práví se ku příkladu, že Jeho Eminence kardinál Fürstenberg koupil na světové výstavě ve Vídni model švédského kostela a podle něho že dal postavit kostelíček na Bílé. Jiná verze zase říká, že prý na výstavě koupil hotový kostel a ten dal pak dopravit na Bílou atd.

Skutečnost je však jiná. Na dřívějším panství hukvaldském byly tři dřevěné kostely a to ve Větrkovcích, v Kopřivnici a v Tiché. Poněvadž kostelík větrkovský byl na spadnutí, obdržel tehdejší arcibiskupský stavební rada Antonín Kybast, od tehdejšího olomouckého arcibiskupa Fürstenberga rozkaz, aby podle hotového nákresu vídeňského architekta Lipperta kostel ten přestavěl. Kostel byl přestavěn v roce 1868 a bohužel již zhořel.

Stavba se zalíbila Jeho Arcibiskupské Milosti a brzy poté pojal úmysl postavit dřevěný kostelík i obyvatelům jemu tak milých Ostravických hor.

Když inženýr A. Kybast v letech sedmdesátých v arcibiskupské režii prováděl stavbu Frýdlantského kláštera, vybídl ho jednou arcibiskup, aby ho provázal na vyjízdce do hor. Kardinál měl velmi rád místní hory i jejich obyvatele, a tak pověřil svého arcibiskupského stavebního radu, inženýra A. Kybasta, aby na tomto místě, v údolí Bílé postavil dřevěný kostel. Kybasta vypracoval plán, předložil jej arcibiskupovi, který plán schválil. Dal se brzy do stavby a pověřil inženýra Kybasta řízením stavby. Stálý dozor nad stavbou byl svěřen hukvaldskému stolařskému mistru Jenigovi. Stavba byla skončena v roce 1875 a v témž roce byl kostelíček vysvěcen - 3. října. Za arcibiskupa Dra Th. Kohna byly všechny sloupy opatřeny železnými boty proti vlhkosti.

V roce 1910 se dosavadní filiální kostel stal farním, byly přistavěna sakristie, pořízen kůr, malý hřbitov a nová fara. Opravy a stavby provedl městský stavitel ve Frenštátě p. Alfred Parma. Kostel spolu se zámečkem dotváří krásnou horskou atmosféru těmto místům.

¹³ <http://www.obecbela.cz/>; cit. 26.3. 2007

¹⁴ <http://www.obecbila.cz/>; <http://www.hrady.cz/?OID=2772>; cit. 26.3. 2007

¹⁵ <http://www.bilov.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=8283>; cit. 26.3. 2007

Kostel sv. Vavřince

Kostel sv. Vavřince byl původně dřevěný. V letech 1709-1731 byl přestavěn na kamenný a rozšířen roku 1771. Věž byla roku 1733 zvýšena o patro. Při kostele býval hřbitov. Roku 1915 bylo zakoupeno místo pro nový hřbitov. Nejstarší zvon s latinským nápisem pochází z roku 1495. Kostel byl od nejstarších dob spravován z Fulneka, když se nezdražilo v místě zřídit faru. Bohoslužby byly v 17. stol. obstarávány ze Slatiny a Bílovce a od roku 1691 znovu z Fulneka. V letech 1687-1784 byly sem přifařeny Pohořilky. Fara byla zřízena roku 1814 a obdržela číslo 100. V této době je kostel svatého Vavřince ve špatném technickém stavu a je nutná celková oprava.

Bílovec¹⁶

Kaple P. Marie Pomocné

Studánka, jež se nachází u kaple a jejíž voda, mající údajně léčebné účinky, musela být zřízena již v 16. století. Bílovec byl do roku 1627 protestantský a tak byla jako místo zasvěcené Matce Boží luterány zpusťována. Až v roce 1731 byla dle textu staré písně odkryta, díky pastýři ovcí. V té době byly také objeveny dva kamenné kanály - chodby, z nichž jedna měla vést k bíloveckému zámku. V roce 1892 nechal zde postavit Franz Pesch dřevěný kostelík, který však v roce 1932 vyhořel.

Nový zděný kostelík s ozdobnou věžičkou postavil místní stavitel Ing. Pavel Ressel z prostředků sedláků, obchodníků a bíloveckého panstva. Oltářní obraz Matky Boží s děťátkem vytvořil bílovecký akademický malíř pan Rudolf Sokol.

28. 11. 2000 převzal kapličku do majetku MěÚ v Bílovci. Díky úsilí občanů a církve římskokatolické byla Kaple Panny Marie Pomocné 5. května 2002 posvěcena Mgr. P. Karlem Javorkem, farářem římskokatolické farnosti v Bílovci.

V blízkosti kapličky se nachází památkově chráněný strom tis, který patří nejen u nás, ale v celé Evropě k nejzávažnějším stromům. Tento strom byl vysazen mnichy kláštera někdy v druhé polovině 17. století a je tedy jediným pamětníkem feudální doby.

Nově zrekonstruovaná kaplička se nachází na rozcestí mezi cestami na Lubojaty a Tísek.

obraz9B: <http://www.fullcom.cz/Perokresby.htm>

Kaple Panny Marie Pomocné na rozcestí k Tísku byla v roce 2002 zrestaurována na znovu vysvěcena

Bohumín

Farní kostel Narození Panny Marie¹⁷

Počátky kostela Narození Panny Marie ve Starém Bohumíně, nejstarší kulturní památky na území Bohumína, jehož duchovními správci byli kolem poloviny 13. století benediktýni, zůstávají kvůli nedochovaným historickým záznamům zahaleny tajemstvím. Zdejší klášterní

¹⁶ http://www.bilovec.cz/vismo/dokumenty2.asp?u=442&id_org=442&id=101966&p1=13109; cit. 26.3.2007

¹⁷ cit. 14.4. 2007 z <http://www.mesto-bohumin.cz/index.php?sekce=1&rubrika=2&clanek=1021&lang=cz>

komunitu údajně tvořili probošt a šest dalších řádových bratří z domovského kláštera Týnec u Krakova v Polsku. První dřevěná kaple zde snad stávala již na přelomu 12. a 13. století. Gotickým zděným kostelem byla nahrazena nejspíše již mezi lety 1320 až 1400.

Dnešní podobu získal kostel až za rozsáhlé rekonstrukce v letech 1910 až 1911, která se uskutečnila z příkazu c. k. komise pro umění a historické památky. Veškerý novorenesanční mobiliář vyrobila na přelomu 19. a 20. století c. k. umělecká škola dřevařská ve Valašském Meziříčí. Pouze varhany pocházejí z varhanářské dílny bratří Riegrů v Krnově (opus 723 z roku 1899).

Díky korunovaci milostného obrazu Panny Marie Růžencové-Starobohumínské, kterou ostravsko-opavský biskup František Václav Lobkowicz vykonal 7. října 2004, byl farnímu kostelu Narození Panny Marie ve Starém Bohumíně navrácen statut lidového poutního místa.

foto: <http://www.mesto-bohumin.cz/index.php?sekce=1&rubrika=2&clanek=1021&lang=cz>

foto: <http://www.mesto-bohumin.cz/index.php?sekce=1&rubrika=2&clanek=1331&lang=cz>

Epidemiologická kaple Panny Marie Bolestné¹⁸

Epidemiologická kaple Panny Marie Bolestné, která se někdy označovala také jako kaple „pod vodojemem“, stojí ve Starém Bohumíně v místech, kde se původně nacházely stodoly bohumínských měšťanů. Byla postavena a do roku 1950 prokazatelně udržována z darů místních věřících. Její počátky ale sahají snad již do roku 1831, kdy právě v těchto místech byli hromadně pohřbeni starobohumínští občané, kteří v té době podlehlí nákaze tzv. asijské cholery. Stalo se tak pro nedostatek místa na tehdejší hřbitově, nacházejícího se v těsné blízkosti starobohumínského farního kostela.

foto: <http://www.mesto-bohumin.cz/index.php?sekce=1&rubrika=2&clanek=1023&lang=cz>

Kaple sv. Kříže zvaná Pustýňa¹⁹

O bratru Antonínu – Josefu Czimmererovi (někdy též psáno Zimmererovi), synu někdejšího bohumínského starosty Eliase Czimmerera – majitele velkoměšťanského domu č. p. 9, a bratru Felixovi – Antonínu Broském, někdejším bohumínském radním, víme s určitostí pouze to, že někdy v měsíci květnu roku 1756 byli přijati do III. řádu svatého Františka z Assisi.

Oba tzv. laičtí řeholníci, kteří dnem svých slavných řeholních slibů obdrželi navíc právo nosit řeholní oděv, se poměrně záhy rozhodli pro poustevnický způsob života. Společnou žádostí z 1. července 1756, adresovanou Královskému úřadu se sídlem v Opavě, prosili kompetentní úřady o udělení souhlasu k povolení stavby nevelké poustevny někde v okolí Bohumína. Vydané kladné stanovisko z 29. července 1756 k jejich žádosti bylo ale podmíněno tím, že poustevna bude zřízena v blízkosti stávající kaple zasvěcené svatému Kříži, která pochází snad z roku 1733. Zde oba řeholníci vlastní nevelké množství tzv. „křoví“ a její stavba bude navíc finančně garantována jejich zbývajícím jměním, tj. asi půl vratislavského šefly pozemků na bohumínském předměstí.

Poustevna v blízkosti svatokřížské kaple, o niž oba bohumínští poustevníci pečovali, neměla ale dlouhého trvání. V roce 1782 byl totiž III. řád svatého Františka z Assisi na

¹⁸ cit. 14.4. 2007 z <http://www.mesto-bohumin.cz/index.php?sekce=1&rubrika=2&clanek=1023&lang=cz>

¹⁹ cit. 14.4. 2007 z <http://www.mesto-bohumin.cz/index.php?sekce=1&rubrika=2&clanek=1022&lang=cz>

základě císařského dekretu rozpuštěn a poustevny, včetně té bohumínské byly ještě v tomtéž roce zrušeny.

Podle útržkovitě dochovaných záznamů byla historie stavby bohumínské poustevny definitivně uzavřena někdy v průběhu druhé poloviny 19. století, kdy byla ponechána svému osudu a samovolně zanikla.

Kaple sv. Kříže, která bývá mnohdy nejen v ústní tradici zaměňována s původní poustevnou, byla bohumínskými občany nadále udržována, zejména z piety právě na tyto dva poustevníky, kteří nikoli v ní, ale v její blízkosti, žili. Od roku 1964 je zapsána v ústředním seznamu kulturních památek. V historii své existence byla tato kaple již několikrát opravována, čímž došlo k nepatrným změnám v jejím vzhledu. Nejhuř na tom asi byla po bombardování města na sklonku války, kdy z ní zbyly pouze obvodové zdi. Písemně doložené poválečné generální opravy se uskutečnily například v roce 1969, kdy místní zemědělské družstvo zajistilo také pomocí ocelových lan její praskající zdivo. Opětovnou výměnu střešní krytiny inicioval v roce 1973 a 1981 zdejší městský národní výbor.

V současné době není téměř možné kapli kvůli neexistenci přístupové cesty navštívit. Nachází se totiž uprostřed pole. Její interier je prázdný. Původní plastický výjev ukřižování Ježíše z Nazareta na hoře Golgotě, který byl vyřezán ze dřeva, v kapli scházel již před rokem 1971.

foto: <http://www.mesto-bohumin.cz/index.php?sekce=1&rubrika=2&clanek=1022&lang=cz>

Bohušov²⁰

Kostel sv. Martina

Farní kostel sv. Martina s ohradní zdí kolem kostelního areálu. Kostel měl od prvopočátku funkci pohřebiště pro příslušníky vládnoucího rodu ze zmíněného hradu. V souvislosti s tímto účelem byla pod presbytářem kostela poměrně velká krypta, přístupná z vnitřku kostela. S ohledem na dobu vzniku šlo o architekturu raně gotickou. Je samozřejmé, že v této podobě se kostel do dnešních časů nezachoval, neboť za dobu 750 let své existence prošel několika stavebními úpravami. 24. prosince roku 1800 byl kostel poničen rozsáhlým požárem, kdy shořela i fara se všemi písemnostmi. Rychle provedená oprava, ukončená v následujícím roce, a některé práce z počátku 20.století daly kostelu sv. Martina dnešní podobu.

V současnosti vyvstala akutní potřeba záchranných oprav, kterým předcházela stavebně - historický průzkum, uskutečněný Památkovým ústavem Ostrava. Archeologický průzkum potvrdil, že po odstranění dlažby a při prozkoumání jednotlivých vrstev podlahy lze hovořit o významných nálezech, které představují v první řadě tři velmi zachovalé renesanční, kamenné náhrobní desky ze 16.století. Neméně vzácné jsou i další nálezy - dlažby z minulých architektonických epoch, zbytky malby kostelní lodě, dva velmi zachovalé oltářní stolce z opracovaného bílého pískovce, a jiné.

Bolatice²¹

²⁰ <http://www.mikroregion-krnovsko.cz/article.asp?AID=31&ID=1&CID=5>; <http://www.fulstejn.bruntalsko.com>

Kostel sv. Stanislava

Roku 1682 navštívil Bolatice polský král Jan Sobieský s vojskem, když táhl na pomoc Vídni obležené Turky. Kostel postavený v Bolaticích roku 1703 byl zasvěcen sv. Stanislavu, polskému patronovi, biskupu a mučedníkovi právě na paměť této události.

Zlatý meč ve znaku obce Bolatice se vztahuje právě k sv. Stanislavovi. Je to popravčí nástroj, kterým byl kvůli křesťanským hodnotám ukončen jeho život. Svatý Stanislav se narodil kolem roku 1030 blízko Krakova (v Polsku). Roku 1072 byl jmenován biskupem krakovské diecéze. Životopis ho charakterizuje jako neúnavného a nezištného správce své diecéze: „*Pohroma začala, když Stanislav napomínal vládnoucího polského krále Boleslava II., aby zachoval věrnost své manželce a aby všeobecně lépe zacházel se ženami. Nemorální královo počínání nakonec vedlo k tomu, že ho Stanislav exkomunikoval. Královou odpovědí bylo, že nad biskupem Stanislavem pronesl rozsudek smrti. Když se jeho rytíři zdráhali rozsudek provést, přikročil Boleslav sám k ukrutnému činu. Když sloužil Stanislav mši svatou v Krakově, obořil se na něj král sám a zabil ho před oltářem...*“ Stalo se tak 11.04. 1079.

Kostel byl posvěcen roku 1703, rozšířen pak byl v letech 1911 - 1912. V roce 1992 byla znovu opravena a natřena fasáda kostela a v letech 1999 - 2001 prošly generální opravou obě věže i střecha kostela. Od roku 2003 má kostel nově provedenou úpravu liturgického prostoru a také nový oltář.

obrazky:

http://www.bolatice.cz/bolatice/czech/postcards_param.asp?gallery=1&sysID=1

Bolatice - Muzeum historických pohlednic Hlučínska

hist.pohlad.1: Pohled na Bolatice, panoráma, rok 1892

hist.pohlad.2: Pozdrav z Bolatic, kostel sv. Stanislava (interiér), rok 1920

hist.pohlad.3: Pohled na kostel sv. Stanislava, rok 1925

4: Pohled na zámek a kostel, rok 1930

Bordovice

Kaple Početí Panny Marie²²

V roce 1877 byla dostavěna zděná kaple a v roce 1894 byla vysvěcena, ale první bohoslužby zde byly konány až v roce 1925.

Bohoslužby se zde konají v pondělí 18:00 hod.

Foto: <http://www.bordovice.cz/historie.htm>

Brantice²³

²¹ <http://www.bolatice.cz/bolatice/czech/text.asp?sysID=437>; cit. 24.3. 2007

<http://www.bolatice.cz/bolatice/czech/text.asp?sysID=642>; cit. 24.3. 2007

²² Cit. 10. 4. 2007 z <http://www.bordovice.cz/historie.htm>; <http://www.doo.cz/pokus02.php?kod=80911>

²³ <http://www.brantice.cz/>; cit. 23.3. 2007

Kaple sv. Jana Nepomuckého v Radimi

Foto:

1 : <http://www.brantice.cz/image.php?nid=748&oid=117304>

2 : <http://www.brantice.cz/image.php?nid=748&oid=117309>

Brumovice – část Kolná²⁴

Kaple Panny Marie – část Kolná

Foto:

Brumovice_Kolna: <http://www.sweb.cz/74771/pict/digf/ko/0023.jpg>

kaple_Kolna, kaple_hriste: <http://www.brumovice->

[op.cz/vismo/galerie2.asp?u=1310&id_org=1310&id_galerie=2834&p1=&p2=0&p3=](http://www.brumovice-op.cz/vismo/galerie2.asp?u=1310&id_org=1310&id_galerie=2834&p1=&p2=0&p3=)

Bruntál

Kostel Panny Marie Pomocné na Uhlířském vrchu²⁵

Název

Uhlířský vrch u Bruntálu (Maria Hilf auf Köhlerberg bei Freudenthal)

Poloha

2 km jihozápadně od Bruntálu, odtud po silnici směr Moravský Kočov, kostel vpravo na kopci. Kopec je přírodní památka a je to jedna z nejmladších sopek (vrstevnatá sopka) na našem území.

Historie a popis poutního místa

Malebný jednolodní barokní poutní kostel na Uhlířském vrchu (672 m n. m.) má svůj původ v legendě: Místodržitel Řádu německých rytířů, Augustin Oswald Liechtenstein, při hájení hradu Sovince proti Švédům učinil slib, že vystaví na Uhlířském vrchu u Bruntálu kapli, zasvěcenou Panně Marii, podaří-li se mu Švédy odrazit. Ačkoliv tehdy Sovinec byl Švédy dobyt, dodržel Liechtenstein svůj slib, neboť mu byl při této příležitosti podivuhodným způsobem zachráněn život. Při lovu zabloudil a již blízce k smrti byl zachráněn uhlířem. **Stavba kaple byla zahájena v roce 1653 a dne 5.6.1655 byla vysvěcena.** Místodržitel také pořídil kopii slavného obrazu Pasovské Madony s dítětem namalovaného Lucasem Cranachem st. (1472-1553). V r. 1724 byla vedle kaple postavena poustevna.

Uctívání obraz získával věhlas a přicházelo stále více poutníků, aby prosili o duchovní pomoc. Proto byl na místě dřevěné kaple **v letech 1755-58 vystavěn velký poutní kostel** krnovským architektem Jiřím F. Gansenem v dnešní podobě.

²⁴ <http://www.sweb.cz/74771/>; cit. 23.3. 2007

²⁵ http://www.ado.cz/poutni/uhlirsky_vrch/uhlirsky_vrch.htm; cit. 23.3. 2007

http://udoli.misto.cz/MAIL_/kostelu.html; cit. 23.3. 2007

<http://www.ubytovani.net/mista.asp?kraj=6&okres=7&typ=10>; cit. 23.3. 2007

V posledních třiceti letech této kulturní památce hrozilo zbourání v důsledku **těžby tufů** a především byla zničena a zdevastována sovětskou okupační armádou, ale i našimi vandaly. Počátkem její zkázy však bylo opatření komunistické administrativy - zákaz poutních slavností v roce 1970. Přes zabezpečovací snahy farního úřadu a několika statečných je úředně vyčíslená škoda na svatyni několik milionů korun. Z bohatého mobiliáře kostela se podařilo zachránit jenom několik obrazů a soch.

9.10. 1993 byl po mnoha letech tento významný poutní kostel Panny Marie Pomocné na Uhlířském vrchu vysvěcen za účasti arcibiskupa olomoucké arcidiecéze Msgr. Jana Graubnera, metropolitě moravského. Této události se zúčastnilo mnoho občanů Bruntálu, širokého okolí i německých turistů. Kostel je hojně navštěvován **německými poutníky** a v jeho historii sehrál velikou roli Řád německých rytířů.

Kolem přístupové cesty, která vede alejí a která je nepřístupná automobilům, se od roku 2004 buduje **křížová cesta** z různých druhů dřeva na kamenných podstavcích.

Poutě

K Panně Marii Pomocné; neděle blíž k svátkům Marie Královny (22. 8.), Narození Panny Marie (8. 9.), výročí posvěcení kostela (9. 10.).

foto: <http://www.hrady.cz/?OID=3036>

foto: <http://www.mubruntal.cz>

http://www.mubruntal.cz/vismo/galerie2.asp?u=1316&id_org=1316&id_galerie=1819&p1=&p2=&p3=

Práce studentů architektury v Brně: Uhlirsky vrch_poster1-3:

http://www.mubruntal.cz/vismo/galerie2.asp?u=1316&id_org=1316&id_galerie=3472&p1=&p2=&p3=

Uhlířský vrch - lipová alej v zimě 2006; Autor: Jindřich Galatík

http://www.mubruntal.cz/vismo/galerie2.asp?u=1316&id_org=1316&id_galerie=6112&p1=&p2=&p3=

Praded.

http://www.mubruntal.cz/vismo/galerie2.asp?u=1316&id_org=1316&id_galerie=6249&p1=&p2=&p3=

Brušperk – Horní Zádvoří²⁶

Křížová cesta – Horní Zádvoří

Křížová cesta (14 zastavení) se nachází v areálu Kostela sv. Jiří. První zmínka o brušperském kostela sv. Jiří a o faře je z roku 1305. Podle starého ústního podání údajně stával kostel na brušperském náměstí. Obdobně za dnešním kostelem bývalo staré opevnění města, na které měl odkazovat místní název „Ve Vale“.

Celý areál ohraničuje zeď s kapličkami křížové cesty. Pocházejí z 18. století (1781). Za P. K. Goldmanna je opravil p. Alois Ranocha a p. Rudolf Krompolc, obrazy p. Jan Bitner ze Staříče. Dne 1. 5. 2000 zahájila jejich generální opravu firma Kamil Zátopek z F-M. Byla provedena drenáž. Oprava bude dokončena letos. Nátěr fasády, kapliček i krytina budou

²⁶ <http://www.brusperk-mesto.cz/historie.htm#Co%20bychom>

shodné s kostelem. Dokončena bude i oprava márnice. Restauraován bude i cyklus obrazů. Pocházejí z roku 1881-1883 od malíře Antonína Svobody z Příbora a jsou malovány na zinkový plech.

Brušperk

Kaple Bolestné P. Marie a Kaple sv. Jana a Pavla

Kaple Bolestné Panny Marie se nachází na ul. K Svaté vodě, kaple sv. Jana a Pavla na ul. Jožky Matěje. Spojení těchto dvou kaplí je dáno mnoha legendami o původu „Svaté vody“.²⁷

Slepá žena ze Starého Jičina měla podivuhodný sen. Zdálo se jí, že má jít do vzdáleného místa k městečku Brušperku na hukvaldském panství. Zjevilo se jí místo, kde dnes stojí kaple Sedmibolestné Panny Marie. Měla se vydat na pouť do Brušperku a tam prý nalezne pod kaplí sv. Jana a Pavla na chodníku důlek s vodou, která ji zbaví slepoty. A skutečně, na Brušperskou pouť nebohou ženu dovezl její otec. Z Brušperka sem došla pěšky a celou cestu se modlila. Nepatrnou stružku našli a vodou si i protřela oči a stal se zázrak. Žena prohlédla a spatřila krásu, které jí dříve nebylo souzeno vidět. Pramínek pak začali lidé hojně navštěvovat a nazvali jej „svatou vodou“. Pak zde vystavěli i kapli.

Jinou pověst vyprávěl dědeček Brumovský Karlu Špačkovi z Brušperka. Bylo to na konci 17. nebo na začátku 18. století. Jedné zbožné osobě v sousední obci Trnávce, slepé od narození nebo po prodělané nemoci, se ve snu zjevila Panna Maria a dala jí pokyn, aby šla do Brušperka a tam u křižovatky polních cest rozhrabala kopanec a obraz tam nalezený zavěsila na strom u studánky níže se nalézající. V té studánce aby se umyla a pak že prohlédne. Na druhý den šla žena se svou ošetřovatelkou a v zemi skutečně našly obraz Sedmibolestné Matky Boží. Pak šly obě až ke studánce pod lípou na mezi, která oddělovala farní a měšťanskou roli. Omyla si vodou ze studánky obličej a zázračně prohlédla. Záhy zde vystavěli malou dřevěnou kapli.

Obdobně vyprávěl i nejstarší brušperský občan, sedmaosmdesátiletý Antonín Mřihlad. Nynější kaple byla vystavěna kolem roku 1817 nákladem Tomáše Míčka z Brušperka. Údajně mnoho dalších lidí zázračná voda uzdravila, jen původní obraz museli přenést do farního kostela sv. Jiří, neboť jej pasáci a pasačky poškozovali zapíchnutím polního kvítí. Po svém přenesení zázračně nabyl původní celistvosti a krásy.

Foto:

kapleJP: <http://www.infocesko.cz/Czechia/Images/clanek/mesta/16294/19zoom.jpg>

kapleJP-interier: <http://www.infocesko.cz/Czechia/Images/clanek/mesta/16294/20zoom.jpg>

bozimuka: <http://www.infocesko.cz/Czechia/Images/clanek/mesta/16294/21zoom.jpg>

foto z: <http://www.brusperk-mesto.cz/historie.htm#Co%20bychom>

- 100-0060_IMG: 14 zastavení křížové cesty - Horní Zádvoří
- kaplesv: Kaple Bolestné P. Marie - ul. K Svaté vodě
- KrizSvVoda1: Kříž - ul. K Svaté vodě
- kaplepp: Kaple sv. Jana a Pavla - mučedníků - ul. Jožky Matěje

²⁷ Legendy podle Jiřiny a Jaromíra Poláškových (cit. 23.3. 2007 z http://www.brusperk-mesto.cz/ruzne_dokumenty/BrPovesti.htm#O%20kopci%20Šibenici%20u%20Brušperka)

- marek1: Boží muka - Sv. Marek
- SmirciKriz1: Smírčí kříž - ul. Staroveská

Bruzovice²⁸

Kostel sv. Stanislava²⁹

Barokní kostel svatého Stanislava pochází z druhé poloviny 17. století. Byl vybudován na místě dřevěné svatyně. Koncem 18. století byl kostel rozšířen o věž. Zvon jež zdobí věž pochází z počátku 16. století a je na něm vyobrazen Kristus na kříži. V okolí kostela můžeme obdivovat barokní sochy svatých.

letecké snímky:

http://www.bruzovice.cz/gallery.php?modul=gallery&akce=galerie_ukaz&galerie_id=8

57 fotografií krajiny:

http://www.bruzovice.cz/gallery.php?modul=gallery&akce=galerie_ukaz&galerie_id=1

32zoom: <http://www.infocesko.cz/Czechia/Images/clanek/mesta/16304/32zoom.jpg>

Budišov nad Budišovkou

Poutní místo Stará Voda – Altwasser³⁰

Poloha

Kostel se nachází ve vojenském újezdě Libavá. Je přístupný z měst Moravský Beroun, Město Libavá a z Budišova n. Budišovkou. Pozor - nevstupujte do vojenského prostoru.

Historie a popis poutního místa

První písemný záznam o Staré Vodě je z r. 1456, kdy se zde uvádí kaple sv. Jakuba Staršího, v r. 1529 také kaple sv. Anny se sochou světice držící v ruce dítko Ježíše. Od nepaměti se zde konávaly poutě. **V prostoru obou malých kaplí byl v roce 1688 dokončen důstojný poutní kostel** podle projektu císařského italského architekta Pietra Giovanni Tencallu.

Poutní kostel sv. Anny a sv. Jakuba Většího ve Staré Vodě byl v době minulé rozsáhlým barokním poutním kostelem o dvou věžích, s pěti zvony, dvorem a krytými ambity s křížovou cestou. Na hlavním oltáři byla uctívána socha sv. Anny, tři boční oltáře zasvěceny Obětování Panny Marie, sv. Josefu a sv. Jáchymu; za zmínku stojí vynikající varhany a další detaily.

Po roce 1991 byla obnovena vnější část kostela (na rekonstrukci přispěli také zdejší rodáci z Rakouska a Německa), zcela zničený interiér byl pouze uklizen a zabezpečen, aby zde nehrozilo nebezpečí pro návštěvníky kostela. Bez ohledu na současný stav byla v první polovině 90. let obnovena tradice slavných poutí, a to pod duchovním vedením premonstrátů ze Svatého Kopečku u Olomouce a oblátů z Kroměříže.

²⁸ <http://www.bruzovice.cz/>; cit. 26.3. 2007

²⁹ Cit. 10.4. 2007 z <http://www.regionbeskydy.cz/Content/clanek.aspx?clanekid=16355&lid=1>

³⁰ http://www.ado.cz/poutni/stara_voda/stara_voda.htm; <http://www.budisov.cz/>; cit. 26.3. 2007

První pouť se zde konala 28. září 1991. Oprava kostela pokračuje po etapách tak, jak jsou k dispozici potřebné finanční prostředky.

Dnes je tento konventní a farní kostel částečně uveden do původního stavu. Starodávné poutní místo Stará Voda je postupně obnovováno. V roce 1995 zahájili skauti akci "Obnova Staré Vody", taky obláti z Kroměříže započali náročné stavební záchranné práce na obnově konventní budovy. Totálně zdevastovanému interiéru však dosud vévodí azbukou psané nápisy vojáků sovětské armády Moskva 678, Taškent 1986, Družba... a působí jako varovný památník na dobu okupace. Začíná se už ale i s opravami interiéru. „Někdejší obyvatelé Staré Vody, kteří z Německa každoročně přijíždějí na poutní místo³¹, uhradili letos položení nové dlažby v chrámu. Brzy by se mělo rozhodnout o úpravách vnitřního pláště cenné barokní stavby. Bylo by žádoucí, aby k poutnímu chrámu přibyly i objekty sloužící duchovnímu a kulturnímu životu, jak je tomu v obnoveném poutním místě ve Zlatých Horách.“³²

Pouť

V 90. letech byly obnoveny pravidelné poutě do Staré Vody na svátek sv. Anny, jejichž historie sahá až do počátku 16.století.

V minulém století bylo zaznamenáno přes dvacet míst, odkud poutníci přicházeli v procesích. Tradiční pout z Kroměříže se datuje od r. 1715 - tehdy jako poděkování za odvrácení morové nákazy. Pouť farností Holešova a Kroměříže do Staré Vody byla obnovena i v současnosti na svátek sv. Anny. Přicházejí i poutníci z Německa. Podání ruk českých a německých poutníků na tomto místě znamená odpuštění starých křivd a snahu o usmíření.

Na každoročních poutích se tu setkávají i někdejší příslušníci Pomocných technických praporů - Vojenských táborů nucených prací (PTP/VTNP), jež občanská veřejnost zná pod pojmem „pétépáci“ neboli „Černí baroni“, jako i příslušníci současné české armády.³³

V současnosti se první sobotu v červnu zde koná pouť muklů. Hlavní pouť ke sv. Anně se koná v sobotu (10 hod.) a v neděli (15 hod.) po svátku Sv. Anny a další pouť bývá v neděli (15 hod.) kolem svátku Nanebevzetí P. Marie a v neděli (15 hod.) kolem svátku Narození P. Marie.

Foto:

<http://www.hrady.cz/index.php?OID=3029>

http://budisov.cz/putovani_pate.php

fotky: <http://www.libavsko.cz/staravod.htm>

01: poutní kostel

02: pohled na obec, vlevo klášterní kolej piaristů, vpravo kostel sv. Jakuba Většího a sv. Anny - rok 1900

03: pohlednice kostela a Královské studánky před 2. sv. válkou

04: "klášterní nádvoří" se studnou

05: procesí od kostela ke Královské studánce; pouť na sv. Annu v roce 1999

06: u Královské studánky; pouť na sv. Annu v roce 1999

³¹ Chybějící peníze na opravu poutního kostela sehnalo sudetoněmecké krajské sdružení. Podpůrný spolek odsunutých Němců dal na opravu kostela zhruba 1,7 milionu korun. Cit. 23.3. 2007 z http://www.ado.cz/poutni/stara_voda/stara_voda.htm

³² Bohuslav Smejkal, Oldin 12/2003. cit. 23.3. 2007 z http://www.ado.cz/poutni/stara_voda/stara_voda.htm

³³ František Antonín Cigánek; cit. 23.3. 2007 z http://www.ado.cz/poutni/stara_voda/stara_voda.htm

Budišovice

Kaplička Panny Marie

Kaplička Panny Marie z počátku 20.století se nachází za obcí, u státní silnice na Hrabyň.
Foto kapličkaPM: Květen 2003. http://www.budisovice.cz/galerie/image_71.html

Bystřice nad Olší

Dominantu obce tvoří dva kostely, které jsou chráněnou kulturní památkou. Krásný, stylový, dřevěný katolický kostel Povýšení sv. Kříže pochází z 16. století. Evangelický kostel byl postaven v roce 1811, jeho věž však až po roce 1848.

Kostel Povýšení sv. Kříže³⁴

V Bystřici nad Olší lze najít jeden ze slavných dřevěných kostelů, jejichž množstvím si bývalý okres Frýdek-Místek drží prvenství v republice. Bystřický katolický dřevěný kostelík Povýšení sv. Kříže sice není tak starý jako jeho soused například v Gutech, ale svou architektonickou hodnotu také má. Byl vystavěn v roce 1899³⁵ v romantickém slohu na místě staršího kostelíka z konce 16. století, patrně také dřevěného. Kostel se svým romantizujícím rázem patří k nejmalebnějším kostelům na celé Severní Moravě a ve Slezsku. Ke zkrášlení v posledních létech jistě přispěla i záměna kovové jehlancové střechy věže za daleko více s celou stavbou harmonizující pokrytí dřevěnými šindely.

Evangelický kostel³⁶

Evangelický kostel v Bystřici nad Olší nalezneme jen pár desítek metrů východně ve svahu nad slavnějším katolickým dřevěným kostelem Povýšení sv. Kříže. Luterská náboženská obec byla v Bystřici ustanovena již k roku 1782, avšak na svůj kostel si místní evangelíci museli počkat až do roku 1811, kdy byl zdejší kostel postaven. Chrám byl vystavěn v empírovém slohu. Svou slohovou čistotu si ve větší míře dochoval až do dnešních dob. Jednoduchému interiéru kostela dominuje oltář s obrazem Poslední večeře Páně. Z důvodu zákazu věží na evangelických stavbách byla ke kostelu dostavěna věž až v roce 1848.

foto pohlad na obec: <http://www.bystrice.cz/images/stories/fronpc.jpg>

foto kostolík: <http://www.infocesko.cz/Czechia/images/clanek/mesta/2428/10zoom.jpg>

ostatne foto: <http://www.hrady.cz/?OID=3340>

³⁴Jan P. Štěpánek, text uložen dne: 28.7.2005. cit. z <http://www.hrady.cz/?OID=3340>; 26.3. 2007 cit. z <http://www.infocesko.cz/Czechia/Content/clanek.aspx?clanekid=14162&lid=1>

³⁵ Kostel Povýšení sv. Kříže z roku 1897. cit. 25.3. 2007 z <http://www.infocesko.cz/Czechia/Content/clanek.aspx?clanekid=14162&lid=1>

³⁶ Cit. 26.3. 2007 z <http://www.hrady.cz/?OID=3331>

Kříž na vrcholu Kněhyně³⁷

Litinový novogotický kříž s postavou ukřižovaného Ježíše Krista na samém vrcholu jednoho z Beskydských mohykánů – hoře Kněhyni (1257 m.n.m.), je ukázkou mistrovské práce slavných arcibiskupských železáren ve Frýdlantu nad Ostravicí.

Kříž na mohutném kamenném podstavci nechal vystavět a vztyčit na vrcholu Kněhyně „ke cti a chvále Boží“ velký milovník a patron zdejšího kraje a obzvláště překrásných beskydských hor, kníže arcibiskup, kardinál Bedřich (Friedrich) Egon lantkrabě z Fürstenbergu (1853 – 1892) v roce 1860. Kardinál se dokonce vztyčení kříže sám účastnil.

Kříž, opravený v roce 2000, dotváří nádhernou přírodní scenerii, jakou bezesporu vrchol Kněhyně je. Ne nadarmo je často považována za nejkrásnější a nejméně lidskou rukou zasažený vrcholek Beskyd. Hora a vrchol Kněhyně vydá na samostatné heslo. Oplývá mnoha zajímavostmi a pověstmi.

Frenštát pod Radhoštěm

Kaple Panny Marie Lurdské na Horečkách³⁸

Kamenná tzv. Lurdská kaple Panny Marie postavená jako stylizovaná jeskyně zapuštěná do svahu nad Frenštátem, na tzv. Horečkách (pahorcích západně od města Frenštátu pod Radhoštěm) byla vybudována manželkou frenštátského měšťana Bumbaly v roce 1902 jako dík za navrácené zdraví. V pohledové straně jí tvoří trojúhelná kamenná zeď s otvorem dveří krytých kovovou mříží, za níž je prostor s inscenovanou jeskyní (kaplí) ve svahu. Roku 1931 daroval kapli menší zvon p. Choleva.

Ke kapli je nejsnadnějším východiskem hotely na tzv. Vlčině. Odtud několik set metrů po zelené značce až k dřevěné restauraci „Koliba“, 100 m za níž se objekt kaple nachází. K ní vede krátká alej letitých stromů. Před vstupem do kaple se nachází dřevěná zvonička.

Návštěvu kaple je nejlepší spojit s celodenní túrou na vrchol Velký Javorník (918 m) nad Frenštátem, kam vede právě turistická značka kolem kaple.

Kaple je otevřena od 1. května do poloviny října. Tradiční pouť ke sv. Panně Marii Lurdské je zde konána pravidelně o svátku sv. Ducha.

Foto: <http://www.hrady.cz/?OID=4936>

<http://www.frenstat.infomorava.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=105352&user=24&session=58348551&menu=&lng=>

³⁷ Jan P. Štěpánek, text uložen dne: 27.9.2006. Cit. 23.3.2007 z <http://www.hrady.cz/?OID=4659>

³⁸ Jan P. Štěpánek podle turistických průvodců, 28.1. 2007. Cit. z <http://www.hrady.cz/?OID=4936>; cit. z <http://www.frenstat.infomorava.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=105352&user=24&session=58348551&menu=&lng=>

Kaple sv. Cyrila a Metoděje³⁹

Kaple sv. Cyrila a Metoděje na Horní Čeladné leží u cesty na Podolánky, přímo pod strmým kopcem Kozincem, na kterém stával čeladenský hrádek. Dřevěná kaple v lidovém stylu s valašskými prvky vznikla v roce 1936 podle návrhu Ing. Rosky z Kroměříže a připomíná Jurkovičovy útulny na Pustevnách. Kaple je roubená s otevřenou předsíní na sloupcích, s deštěnou balustrádou s ozdobně vyřezávanými srdíčky a křížky. Vedle kaple leží objekt ze kterého ústí pramen. Nad pramenem stojí altánek s výraznou jehlanovou střechou, nesenou dvěma vyřezávanými sloupy. Na zadní straně je mozaika sv. Cyrila držícího stavbu kostela. Místní této vodě přiřkládají zázračné a léčivé účinky. Obě stavby jsou dokladem dobové módy, kdy arcibiskupství budovalo na významných lokalitách drobné sakrální stavby. Kaple i pramen je volně přístupný a jejich polohu vítají převážně turisté a cyklisti na cestě do hor.

Dolní Životice⁴⁰

Kaple Božského Salvátora (Spasitele)

Poutní místo leží 12 km JZ od Opavy. Vzniklo v době morových ran, jako projev díky za čistou vodu z blízké studny. V roce 1769, přes počáteční odpor hraběte Karla Orlika, zde byla postavena kaple s obrazem sv. Salvátora (Božského Spasitele). Později, v třicátých letech 19. století, byly až z Opavy konány četné prosebné poutě za oddálení morové nákazy. V roce 1945 se poutě zúčastnilo na 15 tisíc poutníků. Polní mše, poutě, se konají v neděli po svátku Povýšení sv. Kříže - 14. 9.

Frýdek – Místek

Kostel sv. Jošta⁴¹

Pozdně renesanční kostel sv. Jošta v současném městském parku Komenského byl vystavěn původně na mírném návrší za městem v polích, nad důležitou cestou z Frýdku do Těšína. Je důkazem pololidové architektury. Daleko od hradeb města v terénu tvořil dominantu bývalého Horního předměstí. Datum přesného založení neznáme. Patronem kostela byla hraběcí rodina Bruntálských, která se tohoto patronátu brzo vzdala ve prospěch vratislavského biskupa. Roku 1660 byl kostelík nově omítnut a ozdoben novým oltářem. Uprostřed střechy na štítě byla postavena věžička se dvěma zvonky. Nový hlavní oltář byl postaven r. 1666 a posvěcen 1673 ke cti a chvále sv. Jošta. V 17. století kolem kostela vznikl morový hřbitov, který později po zrušení hlavního hřbitova kolem farního kostela jeho funkci nahradil až do r. 1894, kdy se zde pochovávalo naposled a ve 30. letech 20. století byl zrušen úplně.

Foto: <http://www.hrady.cz/?OID=2532>

³⁹ turistický průvodce Pobeskydím, jps7, text uložen dne: 19.8.2004. cit. z <http://www.hrady.cz/?OID=2512>

⁴⁰ Cit. 26.3. 2007 z <http://www.nizkyjesenik.cz/seznam/poutnimista/poutnimista.htm>

⁴¹ Sv. Jošt (1996), text uložen dne: 31.8.2004. cit. z <http://www.hrady.cz/?OID=2532>

42760: Detail kameného erbu města Frýdku na sousoší nedaleko kostela
42747: Erb hrabat Pražmů na nedalekém sousoší
11741: První existující městský znak na sousoší i kostela.
42759: Poničený náhrobek frýdeckého faráře Karla Šípa
42757: Sousoší nedaleko kostela; © Jan P. Štěpánek 2005; na podstavci kříže se poprvé vyskytuje vytesaný znak města Frýdku
12001: © Jan P. Štěpánek 09/2004; Tajně pořízený snímek interiéru kostelíka při příležitosti jeho krátkého otevření pro veřejnost.
42756: Pohled od východu na kostel sv. Jošta; © Jan P. Štěpánek 2005
22353: pohled na zadní část kostela; © Jan P. Štěpánek 09/2005
29621: Slavnostně nasvícené průčelí kostela sv. Jošta. ; © Jan P. Štěpánek 04/2006

Poutní bazilika Navštívení Panny Marie (Slezské Lurdy)⁴²

Poloha

Ve Frýdku-Místku, v jeho severní, slezské části na pravém břehu řeky Ostravice.

Historie a popis poutního místa

Na severozápadní straně města Frýdku, na pravém břehu řeky Ostravice na mírném návrší proti zámku, lidově zvaném Vápenky, protože se zde pálilo vápno, stojí velkolepá, pozdně barokní bazilika Panny Marie. Bez ní si Frýdek jako poutní místo, každoroční cíl tisíce poutníků ze Slezska, Moravy, Slovenska i z blízkého Polska, nelze ani představit.

Historie poutního místa sahá do přelomu 17. a 18. století. Na místě poutního chrámu stála už v roce 1706 dřevěná kaple nad kamennou sochou P. Marie. Poutě se stále více rozmáhaly. Během let 1712 - 1713 přijalo 66.550 poutníků svatě přijímání a přišlo 143 větších procesí.

Pro tisíce poutníků dřevěná kaple nestačila. Bylo rozhodnuto o stavbě nového poutního kostela. **Základní kámen byl položen 4. října 1740.** Plány vypracoval biskupský stavitel Bartoloměj Wittner. Stavba by byla brzy hotova, kdyby nebylo prusko-rakouské války o Slezsko. Takto byla dokončena bez věží až roku 1759. 13. května 1759 byl kostel vysvěcen vatislavským biskupem Filipem Gotthardem Schaffgotschem a zasvěcen Navštívení Panny Marie.

Po roce 1990 se vrátili do Frýdku redemptoristé. Tehdy převzali budovu kláštera, duchovní správu farního i poutního kostela Panny Marie a k tomu ještě dva další kostely v okolí města. **Roku 1999 byl poutní kostel Navštívení Panny Marie prohlášen papežem Janem Pavlem II. za Basilicu minor.** Toto povýšení znamená poctu, kterou od Apoštolského stolce dostává zasloužilý, známý a vzácný chrám. Poutní chrám ve Frýdku je jedinou bazilikou v ostravsko-opavské diecézi.

Nevelký, parkově upravený poutní areál s kostelem dotváří **křížová cesta**. Výjevy jednotlivých zastavení z pálené hlíny jsou znamenitým dílem proslulé mnichovské Mayerovy školy. Mezi 7. a 8. zastavením stojí krásná kruhová **kaple Nejsv. Srdce Páně a Panny Marie**, zvaná Římská, ze druhé poloviny 19. století. Proti římské kapli ve výklenku

⁴² Cit. 23.3.2007 z <http://www.ado.cz/poutni/frydek/frydek.htm>;

<http://www.svata-hora.cz/cssr/index.php?cmd=page&id=133&LanguageID=2>;

Dvořáček, P. – Hanzlíková, I.: 60 poutních míst do kapsy. Praha: Levné knihy, 2004. 24 – 25

chrámové apsidy upoutá naši pozornost sousoší kalvarské, pocházející rovněž z dílny mnichovské.

Poutě⁴³

Poutě k Panně Marii Frýdecké.

Prvosobotní pouť: každou první sobotu v měsíci, zpravidla březem-prosinec.

I. velká frýdecká pouť: Navštívení Panny Marie (poslední den v květnu), v 1. polovině června.

II. velká frýdecká pouť: Nanebevzetí Panny Marie (15.8.), v polovině srpna.

III. velká frýdecká pouť: Narození Panny Marie (8.9.), v 1. polovině září.

Výročí povýšení kostela na baziliku minor (1999): V 2. polovině října.

Mše sv. mimo poutě: XI - IV: so 8:00 a 18:00 ne 8:00 a 10:00, V - X: po - so 8:00 a 18:00, ne 8:00 - 10:00 - 18:00 h.

Foto: <http://www.bazilika.net/>

1963_10: pohled na chrám Navštívení P. Marie od Hluboké ulice, 1963

1963_12: pohled od farního kostela na chrám Navštívení P. Marie, vlevo kaplanka, vzadu vpravo barokní sýpka, 1963

1963_13: pohled od farního kostela na chrám Navštívení P. Marie, vlevo kaplanka, 1963

1963_51: ulice Maryčky Magdonové, 1963

1963_52: pohled na chrám Navštívení P. Marie z Hluboké ulice, vlevo Langův dům, 1963

bpm_le: Pohled na chrám P. Marie při rekonstrukci vnější fasády, září 1996

fz_mo: Pohled na frýdecký zámek z mostu na Revoluční ulici, v popředí byl v roce 2003 postaven supermarket, jaro 1997

frydek1848: <http://www.mystika.cz/poutnim/mora-sev/kresba/frydek-1848.jpg>

frydek-2: <http://www.mystika.cz/poutnim/mora-sev/foto/frydek-2.jpg>

frydek-1: <http://www.mystika.cz/poutnim/mora-sev/foto/frydek-1.jpg>

Horní Domaslavice

Kostel sv. Jakuba Staršího⁴⁴

Takřka nad samotnou hladinou Žermanické přehrady se dnes vypíná dominanta obce Domaslavice - kostel sv. Jakuba Staršího. Jedná se spíše o dominantu obce Horní Domaslavice na okraji jejíhož katastrálního území kostel leží, ale jelikož kostel odjakživa sloužil oběma Domaslavicím, jak Horním, tak Dolním, je považován za nejvýznamější památku obou vesnic.

Původní dřevěný kostelík je připomínán již v roce 1447. Nový zděný kostel byl postaven z iniciativy a finančních darů haraběte Jiřího Harrasovského z Harasova v letech 1739 až 1745 podle projektu neznámého autora. Stavbu, pro jejíž místo byl vybrán plochý táhlý hřeben k říčce Lučině, tvoří jednoduchá obdélná stavba s polygonálním presbyteriem

⁴³ Cit. 28.3. 2007 z <http://www.bazilika.net/>

⁴⁴ Jan P. Štěpánek, Pozdrav z Frýdecka - Místecka (V. Peter, VaPe), text uložen dne: 1.3.2006; cit. 26.3. 2007 z <http://www.hrady.cz/?OID=4059>

a postranními kaplemi. Průčelí kostela dominuje vysoká štíhlá věž ukončená jehlancovou střechou.

Současnou podobu získal kostel po požáru v roce 1892. O jeho celkovou obnovu se zasloužil Farář Jan Ježíšek, známý z Bezručových Slezských písní.

Kolem kostela se nachází starý domaslavický hřbitov. Raritou hřbitova jsou rodové hrobky bývalých majitelů panství, rytířů Harasovských z Harasova.

Za kostelem se nachází historická budova fary, před níž se nachází zajímavé sochařské dílka.

Ve 2. polově 20. stol. byla vybudována stavba Žermanické přehrady, která způsobila zničení dvou hlavních dominant obcí Domaslavice - hornodomaslavického i dolnodomaslavického zámku. Kostel sv. Jakuba Staršího, který se původně na údolí Lučiny díval z vršku, se tak ocitl takřka u břehu přehrady. Je mementem ná dávné domaslavické časy, na zaniklé zámky, na dříve zde menadrující říčku Lučinu.

Foto: <http://www.infocesco.cz/Czechia/Images/clanek/mesta/16360/kostel/01zoom.jpg>
01zoom.jpg až 09zoom.jpg, 12zoom.jpg, 18zoom.jpg

Kaple sv. Anny⁴⁵

Kaple sv. Anny, původně zámecká kaple byla postavena pravděpodobně spolu se zámkem (ten zchátral na přelomu 50. a 60. let 20. stol.) v druhé polovině 18. století rodem Grohmannů. V roce 1993 byla rekonstruována místními věřícím. V kapli je lidová kamenická práce, socha sv. Jana Nepomuckého s vročením 1773.

Kaple sv. Anny se nachází vpravo od cesty ve svahu těsně pod silnicí vedoucí z nejdříve položené části Dolních Domaslavic (Vidíkova) do Horních Domaslavic. Pod ní se nachází zbytky po zámku.

Foto v adresáři kaplnka:

<http://www.infocesco.cz/Czechia/Images/clanek/mesta/16360/kaple/01zoom.jpg>
01zoom.jpg až 05zoom.jpg

Horní Lomná

Kostel Svatého Kříže⁴⁶

Poloha

16 km - JJZ - od Třince, odtud - 11 - Jablunkov, odbočit vpravo po silnici přes Dolní Lomnou do Horní Lomné.

Historie a popis poutního místa

Poutní tradice sahá do 19. století. V r. 1833 postavili v Horní Lomné na Salajce kříž, u kterého se shromažďovali horalé k pobožnostem. Když v r. 1836 vypukla epidemie cholery, vydávají se obyvatelé regionu 30. října 1836 na prosebnou pouť z Jablunkova ke kříži v Horní

⁴⁵ Cit. 26.3. 2007 z <http://www.regionbeskydy.cz/Content/clanek.aspx?clanekid=16362&lid=1>

⁴⁶ Cit. 26.3. 2007 z <http://www.ado.cz/poutni/lomna/lomna.htm>

Lomné. Z vděčnosti za ukončení epidemie vznikla poutní tradice přetrvávající do dnešní doby. Ze sbírek věřících byl postaven v letech 1894 - 96 v blízkosti kříže novogotický kostel, byl vysvěcen 12. června 1896.

Na hlavním oltáři je uctívána socha Ukřižovaného Krista, se sochami P. Marie a sv. Jana. Soška pražského Jezulátka je oblečena do šatů z 19. stol. V letech 1968 - 70 byla u blízkého pramene vybudována umělá jeskyně s Lurdskou Pannou Marií. V blízkosti kostela je klášterní budova a v letech 1990 - 2000 zde působil řád bosých karmelitánů. V r. 1994 byla na kopci za kostelem pořízena umělecky hodnotná **kamenná křížová cesta** s nápisy v polštině. Stalo se tak na památku stoletého výročí postavení kostela. Před vchodem do svatyně je socha zmrtvýchvstalého Krista vytvořená v r. 1994 karmelitánem Kazimierem Szczecinem OCD.

Poutě

Poutě k slavení svátků Svatého Kříže se konají první neděli v květnu po svátku Nalezení sv. Kříže (3.5.) a v neděli po svátku Povýšení sv. Kříže (14. 9.). Mše sv.: polská v 6:30, slovenská v 8:00, česká v 9:30, polská v 11:00. Po oba svátky vychází procesí z kostela v Jablunkově. Mše sv. o nedělích během roku jsou v 8:00 a v 10:00, střídavě česká a polská.

<http://www.hlomna.trz.cz/>

historie_001_sm: (Kostelíček a "Stará krčma" podle akvarelu akad. malíře Jindřicha Procházky)

Hrabyně

Kostel Nanebevzetí Panny Marie⁴⁷

Poloha

Na ZSZ od Ostravy zhruba v polovině cesty na Opavu. Kostel je v centru obce.

Historie a popis poutního místa

Tradicí v Hrabyni se staly Mariánské slavnosti a to již od 18. století. Samotný vznik Hrabyně není přesně znám, první ověřený záznam o Hrabyni pochází z roku 1377. Ke vzniku poutního místa se váží dvě pověsti. Dle první byl deskový obraz Panny Marie ze 16. století v době válek ukryt neznámým cizincem v hustém hloží na místě dnešního kostela. Ten se patrně pro nemoc či úmrtí nemohl pro obraz vrátit. Později byl obraz náhodně objeven pasákem vepřů, který zde hledal zaběhlé stádo. Dle druhé pověsti projížděl místem zvaným Hrabín sedlák Hruška z Plesné, který vezl těžký voz naložený dřevem a s tímto nákladem nemohl překonat kopec. Aby koním ulehčil, shodil synka spícího na voze tak nešťastně, že ho zabil. Pod dojmem hrůzného činu vykonal kající cestu do Říma, kde požádal papeže o rozhřešení. Papež mu ho udělil a současně mu dal obraz Panny Marie, aby na místě, kde zabil svoje dítě, postavil kapli a do ní zavěsil obraz. Po návratu nechal sedlák zbudovat v místě svého činu kapli, přestěhoval se na vrh Hrabín spolu se svou ženou a stali

⁴⁷ Cit. 28.3. 2007 z <http://www.ado.cz/poutni/hrabyne/hrabyne.htm>;

<http://www.hrabyne.cz/index.php?mid=28&rid=33&cid=25>;

<http://www.hrabyne.cz/index.php?mid=29&rid=34&cid=26>;

Dvořáček, P. – Hanzlíková, I.: 60 poutních míst do kapsy. Praha: Levné knihy, 2004. 30 – 31

se prvními obyvateli tohoto místa. Záhy se zpráva o postavení kapličky rozšířila v širokém okolí a Hrabyň se stala poutním místem.

Dřevěná kaple zasvěcená Nanebevzetí Panny Marie je uváděna v r. 1497.

V letech 1723 - 1731 dal vystavět hrabě Arnošt Matyáš Mitrovský nový kamenný kostel a hrabyňští touto stavbou získali prostornou svatyni s věží a třemi oltáři.

Poutě

Poutě k Matce Boží Hrabyňské se konají k mariánským svátkům: neděle blíže k svátku Nanebevzetí Panny Marie (15.8.), neděle blíže k svátku Narození Panny Marie (8.9.), pouť mládeže poslední neděli v červnu, mše sv. o nedělích během roku.

<http://www.hrabyne.cz/index.php?mid=28&rid=33&cid=25>

foto: kostel02

Hradec nad Moravicí

Slezská kalvárie⁴⁸

Většina návštěvníků zámku v Hradci nad Moravicí netuší, že na protějším kopci na druhé straně údolí za hlavní silnicí (směr Opava – Fulnek) se skrývá další malebná památka - Slezská kalvárie.

Ze dřeva ji nechala vybudovat matka tehdejšího majitele hradeckého panství, hraběnka Marie Anna Thomagniniová někdy na přelomu 18. a 19. století, inspirována prý živým snem, ve kterém se jí zjevil zářící kopec, na který vystupoval Kristus společně s postavami nesoucí kříže. O půl století později, v roce 1856, byly dřevěné sloupy jednotlivých zastavení nahrazeny zděnými kapličkami zachovanými do dnešní doby a za dalších dvacet let, v roce 1870, na místa obrazů na plechu osazeny kamenné reliéfy.

V blízkosti kříže na vrcholu najdete nápis: "Pochybovači, jenž o Bohu a jeho všemohoucnosti mudruješ, rozhlédni se, rozvaž a umlkní." Výhled na panorama slezských kopců a do roviny až k Opavě je skutečně působivý. Pokoru a obdiv zde pocítí snad každý, kdo na vrchol vstoupí. Ačkoli nejde o slavné poutní místo navštěvované desítkami poutníků, návštěvu si toto malebné a klidné místo určitě zaslouží.

Pouť se zde koná v neděli blíže svátku Povýšení sv. Kříže (14. září).

Jakartovice – Deštné

Kostel Navštívení Panny Marie⁴⁹

V těsném sousedství zámku se nachází malý kostelík z poloviny 14. století, uprostřed dnes již spíše neudržovaného hřbitova.

Dnešní vzhled je patrně z posledních úprav z 18. stol, kdy byl otevřen přístup do kostela od západu. Původní portál byl v jižní zdi. Kostel je podélný jednolodní, ukončený

⁴⁸ Cit. 3.4. 2007 z <http://www.nizkyjesenik.cz/seznam/poutnimista/poutnimista.htm>;

Dvořáček, P. – Hanzlíková, I.: 60 poutních míst do kapsy. Praha: Levné knihy, 2004. 32 – 33

⁴⁹ Text vložen 18.3. 2005. cit. 27.3. 2007 z <http://www.hrady.cz/?OID=2934>

pětibokým kněžištěm. Při západním okraji je dřevěná hranolová zvonice se zvony z roku 1497 a z roku 1727. Zařízení kostela je převážně z 18. století. Součástí interiéru je i obraz zachycující pohled na zámek.

Hukvaldy

Hradní kaple sv. Ondřeje⁵⁰

Poloha

10 km JZ od Frýdku-Místku, směr Příbor.

Pouť

Nejbližší neděle po svátku sv. Ondřeje (30.11.).

Kaple sv. Ondřeje

V rámci rozsáhlých stavebních úprav a přestaveb byla v 15. století do východního paláce přestěhována stará kaple, jejíž presbytář je dodnes patrný.

V roce 1680 k hradu přitáhla vojska uherského kuruce Emericha Thökölyho. Těm se však hrad dobýt nepodařilo. Pouze poškodili část opevnění. Brzy poté, patrně někdy až na sklonku 17. století, kdy hrad již pomalu ztrácel svůj vojenský charakter, byla v jedné z hradních bašt vybudována nová hradní kaple sv. Ondřeje.

Ještě v roce 1904 zamýšlel olomoucký arcibiskup Theodor Khon provést na hradě četné úpravy a hodlal jej přeměnit na romantickou zříceninu. K tomuto však naštěstí nedošlo. Pouze drobné úpravy zde nechal provést jeho nástupce arcibiskup František Salomon Bauer. V rámci oprav byla v roce 1949 na hradě opravena i kaple sv. Ondřeje.

Foto: Hradní kaple postavená v letech 1594 - 1636.: <http://www.hrad-hukvaldy.zde.cz/>

foto: <http://www.janackovy-hukvaldy.cz/fotogalerie.php?galerie=kaple>

foto: <http://www.hrady.cz/index.php?OID=157>

6294: Hukvaldy, © Jana Herianová 03/2002

18285: Kaplnka na hradě Hukvaldy, © Martin Dančík 06/2005

19552: Detail okna hradní kaple ve třetím podlaží starého paláce, © Miroslav BITTER 07/2005

32607: Pohled od přístupové cesty na renesanční baštu upravenou v hradní kapli sv. Ondřeje

© Jan P. Štěpánek 06/2006

32611: Pohled od východu na kapli sv. Ondřeje, © Jan P. Štěpánek 06/200, pro stavbu kaple byla využita jedna z renesančních okrouhlých bašt

32628: 2. patro nejstaršího paláce s pozůstatkem bývalé hradní kaple, © Jan P. Štěpánek 06/2006

32629: Hradní kaple sv. Ondřeje, © Jan P. Štěpánek 06/2006

34916: Celkový pohled dna obec s dominantou hradu na Hradním kopci a zámek a kostelem v městečku pod ním, © Jan P. Štěpánek 08/2006

34915: POhled na hradní zříceninu od cesty na Příbor, Lubinu,..., © Jan P. Štěpánek 08/2006

21574: interiér kaple sv. Ondřeje na hradě, © Jan P. Štěpánek 08/2005

⁵⁰ Cit. 10.4. 2007 z <http://www.doo.cz/view.php?cislocclanku=2006051403>;
<http://www.hrady.cz/index.php?OID=157>

21583: nádvorní zeď východního paláce vnitřního hradu s kaplí, © Jan P. Štěpánek 08/2005
23954: pohled na obec a hrad od západu, © Jan P. Štěpánek 10/2005
22777: © archiv J. Tichánka
22781: © archiv J. Tichánka
21901: pohledy a řezy na kapli, © archiv J. Tichánka
27710: dispozice hradu kolem roku 1700, © www.janackovy-hukvaldy.cz
33833: Rekonstrukce pro dobu kolem roku 1560 se znakem Jana Čapka ze Sán, © R.Vojkovský - nakladatelství Beatris
33834: Rekonstrukce podle starých vyobrazení pro dobu kolem roku 1730 se znakem olomouckého biskupství., © R.Vojkovský - nakladatelství Beatris

Karlova Studánka⁵¹

Kaple sv. Huberta⁵²

Dřevěná kaple pochází z let 1757-1758.

foto: <http://karlova-studanka.turistik.cz/cs/galerie/>

Karviná – Doly

Kostel sv. Petra z Alkantary⁵³

K barokním památkám stojícím mimo území městské památkové zóny patří kostel postaven v roce 1736 v barokním slohu a zasvěcen sv. Petru z Alkantary. Kostel stojí v místě centra původního města Karviná, dnes Doly.

Jeho předchůdcem byl dřevěný kostel sv. Martina. První zpráva se uvádí ve Svatopetrském haléři r. 1447. V roce 1736 byl kostel přebudován jako zděná jednodílná stavba, kterou tvoří kněžiště půlkruhového půdorysu. Na evangelijní straně se nachází oválná sakristie, nad ní oratoř. Na epištolní straně je umístěna čtyřboká věž.

Kostel sv. Petra z Alkantary je znám pod pojmem "šikmý" kostel v Karviné. Tato oblastní rarita stojí v místě, kde došlo během 40 let minulého století k poklesu půdy o 36 m, pokles způsobil úklon kostela o 6,8° na jih od svislé osy, hluboké trhliny ve zdech i snesení původní vysoké věže. Tento sklon je vizuelně velmi zřetelný. Po zahájení těžby uhlí roku 1874 bylo pod ním vytěženo uhlí z 27 slojí o celkové mocnosti 52,80 m.

Kostel je dnes mementem bývalé doby, honby za uhlím bez ohledu na krajinu, sídla, památky a hlavně lidi. Právě jako upomínku na dobu našťestí minulou a částečně jako reparaci bylo rozhodnuto o záchraně kostela ve stavu v jakém se na počátku 90. let 20. století nacházel. Kostel byl totiž jedinou významnou stavbou, která se do dnešních dob z bývalé Karviné zachovala a upomíná na umístění města. Jeho záchrana proběhla v letech 1994-1995. Vzhledem k tomu, že poklesy terénu byly postupně stabilizovány, mohla být v letech 1996-1997 provedena rekonstrukce stavby. Od roku 1999 začala obnova okolí kostela

⁵¹ Cit. 10.4. 2007 z <http://www.mystika.cz/>

⁵² Cit. 10.4. 2007 z <http://www.jeseniky-vrbensko.cz/zajimavosti.htm#Karlova%20Studanka>

⁵³ jps7, web, text uložen dne: 8.2.2005. cit. 27.3. 2007 z <http://www.hrady.cz/?OID=2837>; cit. 23.3.2007 z <http://www.ubytovani.net/mista.asp?kraj=6&okres=26&typ=10>

a rekultivace. Okolí kostela je dnes pěkně upraveno v přírodně krajinářském stylu a na nezasvěcené turisty působí až idylicky. Nikoho by nenapadlo, že ještě před 40 lety zde existovalo několikatisícové rušné město se dvěma zámky. Po rekonstrukci je tato barokní jednolodní stavba i areál kolem od 7.12.2000 opět přístupné.

Mše se slouží v českém i polském jazyce. Bohoslužby se konají v pátek a sobotu o 16.30 hod.

foto – Karvina: <http://www.karvina.org/>

foto: <http://www.hrady.cz/?OID=2837>

15352: © Jan P. Štěpánek 03/2005; pohled na kostel i s blízkými hrobkami

15349: © Jan P. Štěpánek 03/2005; čelní pohled na "padající" kostel

15350: © Jan P. Štěpánek 03/2005; socha před kostelem

15351: © Jan P. Štěpánek 03/2005; interiér-znatelně zde jde vidět sklon kostela

15353: © Jan P. Štěpánek 03/2005; hrobky u kostela

15354: © Jan P. Štěpánek 03/2005; presbyterium "padajícího" kostela

15355: © Jan P. Štěpánek 03/2005; celkový pohled

23111: Celkový pohled na starý kostel, "červenou" a "bílou" školu ; © J.Chmiel, J.Szymik - Stará Karviná ve fotografii

23113: V roce 1894 byly sundány zvony a věž kostela snížena. ; © J.Chmiel, J.Szymik - Stará Karviná ve fotografii.

23114: V roce 1896 byla jeho věž zvýšena a zavěšeny na ní zvony ; © J.Chmiel, J.Szymik - Stará Karviná ve fotografii.

23112: Starý farní kostel sv. Petra z Alkantary postavený v roce 1735 ; © J.Chmiel, J.Szymik - Stará Karviná ve fotografii.

Bílý kříž

Bílý kříž⁵⁴

Beskydské horské středisko pojmenované podle bíle natřeného kříže, který zde stojí dle pověsti na paměť smrti jednoho z portášů.

Beskydská lokalita Bílý Kříž je všemi návštěvníky známá, avšak málo kdo ví, co dalo tomuto místu tento netradiční název.

Tento hřeben přecházející v hraniční horu Sulov (Súl'ov) na rozhraní Moravy, Slezska a Slovenska nese jméno podle vysokého, na bílo natřeného kříže.

Původ tohoto kříže je dodnes nejasný. Snad zde padl, snad umrznul a byl zde pak pochován některý z finančních strážců valašských hor, portášů, kteří zde hlídali hranice před pašeráky z uherského Slovenska. Časově jde existenci portášů zařadit mezi roky 1638 až 1830, kdy z úsporných důvodů zanikli. Název portáš pochází z latinského slova porta = brána a znamená strážce brány, neboť portáši střežili právě zemské průsmyky neboli zemské brány. Další teorie říká, že zde na mor zahynulo několik četníků, kteří museli být na místě pochováni a jejich poslední odpočinek byl tímto křížem označen.

⁵⁴ Jan P. Štěpánek, Pozdrav z Frýdecko - Místecka (V. Peter, VaPe), text uložen dne: 19.4.2006. Cit. 27.3. 2007 z <http://www.hrady.cz/?OID=4175>

Původní bílý kříž byl opatřen ozdobnou lucernou a oplocen malým plůtkem. Také stál takřka uprostřed luk. Dnes se kříž nachází těsně při turistické značce z Gruně nebo Visalají na Bílý Kříž (beskydské horské středisko pojmenováno podle kříže), a je zakryt vysokými a statnými smrky.

Krnov - Cvilín

Poutní kostel Sv. Kříže a Sedmibolestné Panny Marie⁵⁵

Poloha

Poutní místo Cvilín, areál s kostelem, se nachází na jihovýchodním okraji města Krnova, na tzv. Předním Cvilínském kopci (437 m n.m.). Tvoří dobře viditelnou dominantu města.

Historie a popis poutního místa

Dávná historie poutního místa je opředena pověstmi sahající až do doby vlády Přemysla Otakara II. (1253-1278), kdy zde měla být uctívána soška (obraz?) Sedmibolestné Panny Marie.

V první polovině 13. století je do našich zemí uveden františkánský řád minoritů, který v roce 1273 přichází i do Krnova, do jehož historie se nesmazatelně zapsal. Zakladatelem poutního místa Cvilín je člen minoritského řádu P. Kornelius Ottweiler, který inicioval **zřízení dřevěné kaple sv. Kříže a Bolestné Panny Marie v roce 1684**. Už velmi brzy na to dřevěný kostelík pro velkou oblibu a četné poutě nestačil pojmout věřící lid. Ten zde dodnes uctívá Pannu Marii ve dvou obrazech, které namaloval krnovský měšťan a radní Heinrich Teuber.

Do dnešní podoby byl **kostel Sv. Kříže a Sedmibolestné Panny Marie** uveden kvardiánem minoritského konventu v Krnově P. Bedřichem Kubínem v letech 1722-1727. Stavbu provedli A. a G. Gans, otec a syn, stavitelé z Krnova.⁵⁶ Kostel, jehož dvouvěžová silueta vévodí širokému okolí, je barokní stavbou s hlavní lodí, boční rozšíření je oboustranně vytvářeno trojicemi kaplí a prostor nad nimi tvoří druhou etáž rozšíření hlavní lodě (emporu) olemovanou balustrádou, která pokračuje i na kůr. Hlavní oltář s obrazem Panny Marie Sedmibolestné je dokonale sladěn s celkovou výzdobou chrámu. Boční kaple jsou zasvěceny na evangelijní straně od presbytariáře sv. Michaelu, Panně Marii, sv. Anně, na epištolní straně sv. Janu Nepomuckému, Božskému srdci Páně, sv. Vavřinci. Nádherná fresková výzdoba pochází od brněnského malíře Franze Gregora Ignatze Ecksteina (Františka Ecksteina).

V době komunistické diktatury činnost Řádu byla násilně přerušena a kostel se opět dostává do správy diecézního kléru až do roku 1994, kdy byl znovu navrácen Minoritskému řádu. Rekonstrukce proběhla v roce 1999.

Ke kostelu vede 4 km dlouhá turistická stezka ze železniční stanice Krnov přes město. Ke kostelu se stoupá po barokním schodišti o 222 stupních. Stezka vede dále ke zřícenině hradu Cvilín.

⁵⁵ Cit. 27.3. 2007 z <http://www.ado.cz/poutni/cvilin/cvilin.htm>; <http://krnov.minorite.cz/cvilin.htm>; Dvořáček, P. – Hanzlíková, I.: 60 poutních míst do kapsy. Praha: Levné knihy, 2004. 48 – 49

⁵⁶ Dle Jan P. Štěpánek, 14.11. 2006 na <http://www.hrady.cz/?OID=3051> cit. 27.3. 2007 stavba „postavená krnovskými minority v letech 1722-8 bratři Gansovými podle projektu George Friedricha Ganse.“

Bez nadsázky lze říci, že poutní kostel Sedmibolestné Panny Marie patří k duchovním perlám celého Slezka a říká se mu taky "Slezský krnovský Kopeček". Vytváří typickou dominantu nejenom samotného města, ale i širokého okolí Krnovska.

V areálu kostela se nachází soubor 14 kaplí křížové cesty.

Poutě

Již ve středověku zde měla být uctívána soška Panny Marie Bolestné.

Kostel je přístupný zřejmě jen v době konání náboženských poutí. Začínají 30. 4. a končí dušičkovou poutí na počátku listopadu. Mše svaté v tomto období (mimo poutě) jsou každou neděli v 10.00 hodin.

Hlavní pouť k Panně Marii Sedmibolestné je v neděli blíže k svátku Bolestné Panny Marie (15. 9.).

Mariánské svátky (poutě) se slaví v neděli blíže k svátku.

Konají se zde i jiné akce spojené s rekolekcemi, setkáními mládeže a pastoračními pobyty.

Fotky: <http://www.hrady.cz/?OID=3051>

39197: Schodiště vedoucí z Krnova až k poutnímu kostelu; © Jan P. Štěpánek, 11/2006

39196: Průčelí kostela ; © Jan P. Štěpánek, 11/2006

39199: Knížecí znak nad vstupem do kostela ; © Jan P. Štěpánek, 11/2006

39198: detail fresky na průčelní fasádě ; © Jan P. Štěpánek, 11/2006

39195: Hlavičky jednoho ze sloupů ; © Jan P. Štěpánek, 11/2006

39194: Detail jedné z věží kostela ; © Jan P. Štěpánek, 11/2006

39193: Boční fasáda chrámu ; © Jan P. Štěpánek, 11/2006

39192: detail slunečních hodin na fasádě kostela ; © Jan P. Štěpánek, 11/2006

39200: Církvní stavba v areálu poutního kostela ; © Jan P. Štěpánek, 11/2006

39201: Pohled na kostel od rozhledny ; © Jan P. Štěpánek, 11/2006

39030: © Luděk Pitter 09/2006;

39191: Presbyteriální část poutního kostela ; © Jan P. Štěpánek, 11/2006

39107: Pohled na poutní kostel od hradu Cvilína ; © Jan P. Štěpánek, 11/2006

39145: Hlavní portál ; © Luděk Pitter 08/2006

39148: © Luděk Pitter 08/2006;

39149: Rozcestník ; © Luděk Pitter 08/2006

39147: Sluneční hodiny ; © Luděk Pitter 08/2006

39146: © Luděk Pitter 08/2006

Foto: <http://www.ado.cz/poutni/cvilin/cvilin.htm>

Foto: <http://krnov.minorite.cz/cvilin.htm>

Foto:

http://www.moravskoslezsky.kraj.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=49893&&typ=120&id_obce=0&id_obce_2=0&id_obce_3=0&id_ulice=0&kraj=0&id_nuts_2=0&okres=16&id_m_obvodu=&id_m_casti=&id_t_oblasti=0&id_uzemi=0&id_t_regionu=0&user=24&session=58348551&menu=&lng=

Kostel sv. Prokopa a Barbory⁵⁷

V roce 1928 zakoupil generální ředitel Vítkovických kamenouhelných dolů Ing. Dr. H. c. Eduard Šebela starý dřevěný kostelík, který stával na Podkarpatské Rusi v obci Hliňanec (Hliňanec u Čiňadova, okres Svalava). Samotný kostelík pochází z konce 17. nebo začátku 18. století. O jeho osudech na původním podkarpatském stanovišti není žádných dochovaných zpráv. Je typickým představitelem podkarpatoruské kostelní architektury. Základní inventář, hlavně zajímavý ikonostas, je dokladem řeckokatolického vysvěcení.

Kostelík byl převezen do Kunčic v roce 1931. Po svém postavení byl kostelík 25. 8. 1931 zasvěcen olomouckým biskupem Msgr. Stavělem sv. Prokopu a sv. Barboře, patronům horníků.

Liptaň

Kostel Nanebevzetí Panny Marie⁵⁸

Poloha

17 km SSZ od Krnova, přes Město Albrechtice a Třemešnou.

Kostel

Ves Liptaň je poprvé připomíná r. 1256. Farní kostel Nanebevzetí Panny Marie je neorientovanou stavbou z červených pálených cihel v monumentalizujícím novogotickém pojetí, připomínající slezskou cihlovou gotiku. Chrámové jednolodí je rozšířeno příčnou lodí, na níž navazují dvě symetricky umístěné sakristie. Kostel byl vybudován na místě původního gotického kostela sv. Vavřince v létech 1866 - 70, podle projektu arcibiskupského architekta Ing. Gustava Meretty. Posvěcen byl v roce 1875. Vchody do sakristií jsou zdobeny pískovcovými portály, tympanony a rozetami. Dveře východního portálu nesou znak olomouckého arcibiskupa M. Sommerau Becka z r. 1853. Protější dveře jsou zdobeny znakem arcibiskupa kardinála Bedřicha z Furstenberku s letopočty 1870 a 1875. Kostel je vybaven jednotným novogotickým mobiliářem. Velmi cenná je jeho výtvarná kvalita, jednotná výzdoba a pečlivá údržba. Původní gotický liptaňský kostel se vyznačoval kaplí svatého Antonína Paduánského z roku 1779. Jeho hlavní oltář byl vyzdoben obrazem brněnského malíře Ferdinanda Lichta z r. 1800. Věž byla osazena třemi zvony, z nichž jeden byl ulit v r. 1551, druhý v r. 1614.

Pouť

Neděle po svátku Nanebevzetí Panny Marie (15.8.).

Kaple Panny Marie Pomocné

Kaple se nachází v místní části Horní Povelice.

⁵⁷ jps7, www.kuncicepo.cz , novinové články, text uložen dne: 26.3.2004. Cit. 27.3. 2007 z <http://www.hradycz/?OID=776>

⁵⁸ Cit. 10.4. 2007 z <http://www.doo.cz/view.php?cisloclanku=2006051403>; <http://www.liptan.cz/cz/index.php?page=kostel>

Foto: liptan_kostel:

<http://eastphoto.hyperlinx.cz/Fotogalerie/domaci/Osoblazsko/Osoblazsko1.htm>

kostel3: <http://www.liptan.cz/cz/index.php?page=kostel>

01, 02, kaple: <http://www.liptan.cz/cz/index.php?page=fotogalerie&id=10>

kaple_infomorava: <http://muzeum->

hranice.infomorava.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=133848&user=24&session=58348551&menu=2&lng=

Malenovice

Kostel sv. Ignáce z Loyoly na Borové⁵⁹

Farní kostel sv. Ignáce z Loyoly, mezi místními nazýván kostelíček na Borové, stojí na vrcholku kopce Borová přímo ve středu obce Malenovice, ležící na západních svazích Lysé hory. Kostel byl postaven v roce 1673 z popudu a nákladem hraběte Františka Eusebia z Oppersdorfu, sídlícímu na frýdeckém zámku.

Kostel sv. Ignáce je jednoduchou jednolodní stavbou se sakristií a bočními kaplemi. Nejstarší část kostela je tzv. misijní kaple - boční vchod. Nynější podoba kostela pochází z konce 19. století, kdy také byla přistavěna štíhlá kamenná věž v čele, zakončená jehlancovitou střechou.

Při kostele bylo zřízeno i centrum jezuitských misionářů, kteří měli za úkol rekatolizovat Těšínsko. Farnost na Borové byla zřízena až v r. 1785. V 19. století zde působil kněz - buditel - J. Tagliaffero, o němž se zmiňuje P. Bezruč v básni Ondráš. Při posledních opravách po roce 1980 byl pořízen mramorový oltář čelem k lidu a citlivě provedena liturgická úprava. Tím kostel získal mnoho na kráse a útulnosti. Oltární obraz sv. Ignáce z Loyoly věrně napodobuje jednu z rytin, kterou byl vyzdoben životopis tohoto světce, vydaný v r. 1609 při příležitosti jeho svatořečení.

Kolem kostela se rozkládá starý hřbitov obehnaný kamennou zdí. V roce 2001 byl kostel vyhlášen kulturní památkou. Každoročně, první neděli v srpnu, se při příležitosti svátku sv. Ignáce v obci koná pouť.

Kaplička Panny Marie⁶⁰

O kapličce zasvěcené Panně Marii a její historii není v kronikách nic uvedeno. V roce 1936 byla postavena nová zvonice u Kubalové kaple v Malenovicích. Zvonek této zvonice pocházel z volenství (volný statek) ze sousední obce Lubna, kde svolával dělníky do práce na gruntě a je nadále původní. Kaplička byla restaurována v roce 2004.

Metylovice

⁵⁹ Jan P. Štěpánek, 19.8. 2004, podle regionálních materiálů o historii obce 26.12. 2006. cit. 27.3. 2007 z

<http://www.hrady.cz/?OID=2511>;

Kubínová, Lucie: Frýdlant nad Ostravicí a okolí: Seminární práce z předmětu Nauka o krajině II. MZLU v Brně, ZF v Lednici, ÚZAKA. 2006/2007. s. 26

⁶⁰ Cit. 10.4. 2007 z <http://www.regionbeskydy.cz/Content/clanek.aspx?clanekid=16537&lid=1>

Boží muka - sv. Anna⁶¹

Sv. Anna - nenápadné leč o to známější boží muka v horní části obce Metylovice. Nacházejí se v místech, kde se prudké stoupání silnice z Metylovic na Lhotku mění v rovinu a naskýtá se nádherný výhled na celé úpatí západní strany Ondřejníka a Palkovické vrchy. Kolem božích muk vede značená turistická trasa na vrch Ondřejník.

Sv. Anna je ukázkou drobné lidové sakrální architektury. V 90. letech 20. století byly boží muka celkově opraveny.

Nové Sedlice

Kaple Božského srdce Páně

foto: <http://muzeum-hranice.infomorava.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=94909&user=24&session=58348551&menu=2&lng=>

Opava

Kaple svatého kříže – Švédská kaple⁶²

Při příjezdu do Opavy ve směru od Hlučína se přímo u hlavní silnice nachází nejstarší památka Kateřinek - gotická kaple sv. Kříže tzv. Švédská. Centrální stavba s osmibokým půdorysem a nárožními pilíři byla založena v roce 1394 opavským knížetem Přemkem I. Opavským jako zádušní svatyně. Je nazývána Švédskou, protože prý sloužila Švédům během třicetileté války v 17. století k reformačním bohoslužbám a jako opěrný bod. Její uměleckohistorická hodnota spočívá v tom, že se jedná o vzácně dochovanou slezskou cihlovou gotiku a zejména nástěnné malby v kapli z 15. století představují po stránce slohové a ikonografické významný článek ve vývoji moravské monumentální malby.

foto: <http://www.opava-city.cz/scripts/detail.php?id=25>

Ostrava

Kostel sv. Josefa⁶³

Pozdně barokní jednolodní stavba z let 1780 - 1783. V důsledku poddolování (pokles o 8 m) byl v letech 1913 - 1928 zpevněn železobetonovým věncem, lany, železnou kotrrou a nově postavená věž železné konstrukce byla obezděna dutými cihlami.

⁶¹ Jan P. Štěpánek, 16.6. 2006. cit. 28.3. 2007 z <http://www.hrady.cz/?OID=4315>

⁶² Cit. 14.4. 2007 z <http://www.opava-city.cz/scripts/detail.php?id=25>

⁶³ cit. 14.4. 2006 z [http://wiki.mapy.cz/index.php/Svat%C3%A9ho_Josefa_\(Ostrava\)_kostel](http://wiki.mapy.cz/index.php/Svat%C3%A9ho_Josefa_(Ostrava)_kostel)

Pouť⁶⁴

Hlavní poutní slavností Slezské Ostravy je každoročně pouť k Panně Marii Karmelské, která je spolu se sv. Josefem uctívána v barokním kostele z roku 1783. Pouť se koná v červenci, poutníci se shromáždí u kostela sv. Václava v Moravské Ostravě. Po litaniích k Panně Marii se vydávají přes lávku přes řeku Ostravici do kostela na Slezské Ostravě, kde bývá sloužena mše svat. Následující den se v kostele slouží pět poutních mší svatých, možnost adorace, svátostné i novokněžské požehnání.

foto: poutní obraz: <http://tisk.cirkev.cz/z-domova/pout-k-panne-marii-karmelske-na-slezske-ostrave.html>

Ostrava – část Plesná

Kostel sv. Jakuba⁶⁵

Původní plesenský dřevěný kostel byl pravděpodobně postaven ve 13.století, písemná zmínka o něm je až z 15.století. Kostel stál na současné školní zahradě, přibližně na místě dnešní kaple, ve které je hrobka hrabat Čaderských. Kolem kostela byl hřbitov obehnaný kamennou zdí. Dle popisu v děkanské kronice z roku 1764 byl dřevěný, deskami obitý, bez klenby, s jednou věžičkou, ve které byly umístěny dva zvony, jeden z roku 1515 a druhý starší. Měl jediný oltář, kazatelnu z vchodem z kostela, křtitelnicí (což je dokladem, že zde byla farnost), maličkou sákrstii, v kostele se rovněž nacházela krypta. Kostel byl zasvěcen sv.Jakubu staršímu.

Základní kámen nového kostela byl položen v říjnu 1787. Postavit jej dal tehdejší majitel Dobroslavického panství, hrabě Wengerski z Ungarschutz za vydatné pomoci občanů všech obcí farnosti.

Poutě

Pouť ke Sv.Jakubu je tradiční akcí pořádanou Farností Plesná. Obvykle se koná poslední víkend v červenci. Jejím smyslem, samozřejmě kromě základního náboženského a duchovního významu, je přispět k oživení společenského života obce v době letních prázdnin, obvykle úmorných veder, kdy se moc akcí nekoná. Kromě bohoslužeb tak nesmí chybět ani kolotoče, prodejní stánky a jiné atrakce ve středu obce. Ty už má na starosti nejen obecní úřad, ale také například hasiči.

foto: <http://www.plesna.cz/fotogaleriekostelsvatehojakuba.html>

Ostrava – část Hrabůvka

Kostel Panny Marie, Královny posvátného růžence⁶⁶

Farní pouť k Panně Marii Královně posvátného růžence se koná 8. října.

⁶⁴ Pavel Siuda, 3.7. 2006. Cit. 14.4. 2007 z <http://tisk.cirkev.cz/z-domova/pout-k-panne-marii-karmelske-na-slezske-ostrave.html>

⁶⁵ cit. 14.4. 2007 z <http://www.plesna.cz/pout.html>; <http://www.plesna.cz/pametihodnosti.html>;

⁶⁶ cit. 14.4. 2007 z <http://www.ostravahrabuvka.farnost.cz/a4.htm>

Kostel sv. Kateřiny⁶⁷

Kostel sv. Kateřiny-typ slezského dřevěného jednolodního kostela z modřínového dřeva v centru městské části Ostravy-Hrabové, obklopený malým hřbitovem. Kostel je pozdně gotický, doložený poprvé roku 1564. Od roku 1985 s památkovým chráněným pásmem.

Dne 2.4.2002 se však stala věc, která všem vyrazila dech. Kostel v tento den ve 3 hodiny ráno lehl popelem. Příčinou snad byla zapálená svíčka či snad zkrat v elektrice. Ani rychlý příjezd hasičů však již nemohl stavbu zachránit a tak z celé stavby zůstalo stát jen ohořelé torzo presbytáře. Hned po požáru se začalo se sbírkou na repliku původního kostela. Obnova a stavba kopie začala hned poté a dne 27.11.2004 byla celá stavba dovršena a posvěcena biskupem Lobkowiczem. Vnější vzhled stavby je přesnou replikou stavby vyhořelé, pouze interiér je moderní. Na požár upomínají ohořelé trámy zasazené do stavby a kříž z ohořelých trámů u kostela.

Obnova kostela sv. Kateřiny⁶⁸

Po více než roce od vyhoření kostela sv. Kateřiny byla 19. června 2003 v 9:00 hodin ráno slavnostně zahájena stavba jeho repliky, které požehnal biskup ostravsko-opavské diecéze František Václav Lobkowicz.

Řemeslníci při stavbě používali stejné techniky jako při budování originálu a spotřebovali 500 kubíků dřeva. Na základ věže kostela bylo použito dřevo ze čtyř 150letých dubů. Od shořelého kostela se dřevěná novostavba liší jen interiérem a novým sociálním zařízením, které v kostele sv. Kateřiny nebylo. Projekt na stavbu repliky jinak respektuje zachování původní podoby této památky.

V sobotu 27.10. 2004 proběhlo slavnostní předání klíčů kostela sv. Kateřiny, svěcení zvonů a požehnání praporu městského obvodu Hrabová.

Foto z: http://www.ostrava-hrabova.cz/obnova_kostela.htm

- Fotografie ze slavnostního zahájení stavby (01, 02, 03)

- Fotografie ze stavby (04)

- foto 16., 22. a 25. července 2003(fotografie 05 – 08)

- 2. září 2003 - Fotografie byly pořízeny v průběhu měsíce srpna(fotografie 09, 10)

- Fotografie byly pořízeny 9. a 15. září (11, 12)

- foto 1.3.2004 (13 – 16), 13.4.2004 (17 – 19), 6.5.2004 (20, 21), 26.5.2004, 10.6.2004, Srpen 2004 (22 – 24), 22.9.2004 (25 – 27)

<http://www.ostrava-hrabova.cz/slkostel.htm>

Slavnostní předání klíčů kostela sv. Kateřiny, svěcení zvonů a posvěcení praporu městského obvodu, 27.10.2004 (28 – 30)

Foto z <http://www.hrady.cz/?OID=2771>:

13804: © Jan P. Štěpánek 01/2005;

37761: vstupní průčelí kostela; © Jan P. Štěpánek, 10/2006

⁶⁷ Kuča, Karel: Města a městečka v Čechách na Moravě a ve Slezsku. web, jps7, text uložen dne: 2.1.2005. cit. z <http://www.hrady.cz/?OID=2771>

⁶⁸ Cit. 28.3. 2007 z http://www.ostrava-hrabova.cz/obnova_kostela.htm

37762: Vyřezávaná plastika kostela při bráně do areálu hřbitova; © Jan P. Štěpánek, 10/2006
37764: jeden z náhobků; © Jan P. Štěpánek, 10/2006
37765: jižní fronta kostela; © Jan P. Štěpánek, 10/2006
37766: Pamětní kříž, vytvořený z ohořelých trámů původního kostela; © Jan P. Štěpánek, 10/2006
37767: kostel sv. Kateřiny v Hrabové; © Jan P. Štěpánek, 10/2006
37763: jižní průčelí kostela; © Jan P. Štěpánek, 10/2006
13805: © Jan P. Štěpánek 01/2005;
13806: © Jan P. Štěpánek 01/2005
13807: © Jan P. Štěpánek 01/2005; pamětní kříž postavený z ohořelých trámů původního kostela
13808: © Jan P. Štěpánek 01/2005; pohled na kostel a sakristii s použitými ohořelými trámy
13809: © Jan P. Štěpánek 01/2005; sakristie s ohořelými trámy původního kostela
13810: © Jan P. Štěpánek 01/2005; pohled na zadní část kostela z centra obce
13811: © web; torzo presbytáře a sakristie-jedinné neshořelé části
13812: © web; pohled na ohořelé zbytky kostela
13813: © Jan P. Štěpánek 01/2005; ohořelé torzo presbytáře a sakristie-po lodi a věži už ani náznak

Palkovice - Myslík

Kaple Svatého Ducha⁶⁹

Kaple je na kopci u cesty v části obce Palkovice - Myslík.

15zoom: <http://www.infocesko.cz/Czechia/Images/clanek/mesta/2624/15zoom.jpg>

Petrovice u Karviné – Dolní Marklovice

Kostel Nanebevstoupení Páně⁷⁰

Nejstarší a zároveň nejvýznamnější pamětihodností Petrovic u Karviné je dřevěný kostelík Nanebevstoupení Páně v Dolních Marklovicích z roku 1739. Nachází se v centru obce na mírném návrší, obklopený hřbitovem. Byl postaven na místě původního dřevěného kostela zasvěceného sv. Mikuláši. První zmínka o tomto kostelu je z roku 1360.

Objekt byl v devadesátých letech 20. století restaurován a při těchto pracích zde odkryli nástěnné malby s květinovými motivy a stylizovanými vázami s řadou drobných kvítků zcela ojedinělé ve Slezsku i na celé Moravě. Kostel je trámový, nikoli pobitý dřevěnými prkny jako např. kostel v Albrechticích. Na čelní, vstupní straně je ke kostelu přistavěna zřejmě původně samostatná věž zvonice s krytou pavlačí kolem ní. Věž je zakončená barokní bání avšak opět ve dřevu. Střecha je jednoduchá, valbová, krytá štípaným šindelem.

Kostel patří k nejhezčím a nejlépe zachovalým dřevěným sakrálním stavbám v celém Horním Slezsku.

⁶⁹ Cit. 10.4. 2007 z <http://www.regionbeskydy.cz/Content/clanek.aspx?clanekid=16112&lid=1>

⁷⁰ jps7, web, text uložen dne: 8.2.2005. cit. 28.3. 2007 z <http://www.hrady.cz/?OID=2846>

Kostel sv. Jana Nepomuckého⁷¹

Kostel je dominantou obce, večer je krásně nasvícený. Základní kámen byl vysvěcen roku 1807 farářem Ešingem. Stavba trvala 10 let. Kostel byl slavnostně otevřen a vysvěcen roku 1817. Kostel byl postaven z důvodu, že dřívější dřevěný kostelík už nestačil při nedělních bohoslužbách. Roku 1875 byl tento kostelíček zbořen a na jeho místě postaven kamenný kříž. Roku 1826 byl pro kostel zakoupen první velký zvon a zasvěcen ke cti sv. Františka z Assisi a sv. Antonína Paduánského. Roku 1859 postail frýdecký sochař Švrček hlavní oltář po vzoru mariánského kostela ve Frýdku. V roce 1824 byla postavena nová fara.

V letech 1846 - 1848 bylo nutné vystavět i nový větší hřbitov, neboť díky epidemie tyfu zemřelo tehdy na Morávce 1800 lidí. Starý hřbitov u kostela byl nahrazen hřbitovem na Zlani, kterému se začalo říkat "hřbitov chůdiny", neboť se zde pohřbívali především lidé nemajetní a sebevrazi. Podle legendy zde leží i Maryčka Magdonova z Krásné.

V roce 1958 byla opravena střecha, dán nový povrch věže a kostel byl vymalován. Dalších oprav se kostel dočkal v letech 1990 - 1992. Střecha byla pokryta bonským šindelem a věže měděným plechem, byla udělána nová fasáda a nové venkovní mramorové schodiště. Byla také zakoupena nová fara (čp. 161, dříve rodinný domek) naproti Rajmanea.

Ve stejné době nechal obecní úřad upravit plochu starého hřbitova, vznikl tak úhledný parčík. Dnes je zde informační cedule a kamenný kříž jako vzpomínka na původní kostelík a hřbitov (pohřbívalo se zde do roku 1965).

Na nový hřbitov na Zlani byla roku 1999 přemístněna dřevěná zvonička, která do té doby stála vedle hřbitova. Nahradila tak chátrající stavbu nezdařené prosklené obřadní síně.

Foto: 02zoom: <http://www.infocesko.cz/Czechia/Images/clanek/mesta/2618/02zoom.jpg>

Trojanovice

Kaple sv. Cyrila a Metoděje⁷²

Poloha

Z hlavní silnice mezi Rožnovem pod Radhoštěm a slovenskou hranicí odbočit v Prostřední Bečvě vlevo na Pustevny. Odtud po hřebeni pěšky na Radhošť.

Historie a popis poutního místa

Podle zbožné pověsti soluňští bratři sv. Cyril a Metoděj zrušili pohanské uctívání boha Radegasta a postavili na tom místě kříž. V r. 1735 byl na Radhošti postaven dřevěný kříž, ke kterému se konaly čtyři krát do roka poutě, později nahrazen křížem kamenným (26. července 1805). Ten ale nevydržel a byl jednou ze silných větrných bouří povelán. Z toho důvodu byl zmenšen podstavec a kříž znovu postaven r. 1808. Kříž naleznete na levé straně od vstupu do kaple.

⁷¹ Cit. 10.4. 2007 z <http://www.regionbeskydy.cz/Content/clanek.aspx?clanekid=17451&lid=1>

⁷² Cit. 28.3. 2007 z <http://www.ado.cz/poutni/radhost/radhost.htm>

Roku 1881 navrhl člen frenštátské Občanské besedy Hynek Fialka postavit kapli na vrcholu Radhoště. Tento nápad se ujal a začalo se s jeho zdoluhavou realizací. Při příležitosti Metodějova milénia Papež Lev XIII. v Římě vysvětil moravským poutníkům pod vedením pozdějšího olomouckého arcibiskupa Antonína Cyrila Stojana, obraz Jana Sarkandera, určený pro budoucí radhoštskou kapli.

V roce 1895 továrník Emil Kostelník zakoupil na národopisné výstavě v Praze originál obrazu "Valašská Madona" od Adolfa Liebschera, s nímž uskutečnil rozsáhlou cestu po Čechách a Moravě a shromáždil tak další část předpokládaných nákladů na výstavbu kaple. Nad kaplí přijal patronát i olomoucký arcibiskup Theodor Kohn, který daroval pro kapli část pozemků v katastru Trojanovic. Rovněž hrabě rožnovského panství Rudolf Kinský věnoval část svých pozemků v katastru Dolní Bečvy. Plánovaná kaple měla z toho důvodu stát jednou polovinou na straně rožnovské a druhou polovinou na straně frenštátské. 5. července 1896 byl vysvěcen základní kámen radhoštské kaple. **Dokončenou kapli vysvětil 11. září 1898** olomoucký arcibiskup Theodor Kohn.

Do nynější podoby byla kaple uvedena v letech 1924 – 1926. Stavební úpravy řídil rožnovský stavitel František Bayer a podíleli se na nich tesaři pod vedením mistra Michala Fabiána ze Zubří. Kapli omítli, obložili šindelem, byl vybudován dřevěný ochoz kolem kaple, portál a přístavěná zvonice v řecko-uniatském stylu. Přestavba byla provedena z důvodu neustálého zatékání a nedostatečné údržby za první světové války.

Poslední obnovu zažila kaple v roce 2000, kdy byla zrekonstruována celá zvonice. Vše řídil spolek Matice radhoštská, která se o kapli stará od jejího vysvěcení v roce 1898.

Poutě

Pouť ke svatým Cyrilu a Metodějovi, našim věrozvěstům a spolupatronům Evropy. Poslední sobota v květnu, zahájení poutní sezóny na svátek sv. Cyrila a Metoděje (5. 7.). Pak až do druhé soboty v září jsou bohoslužby o sobotách.

V předvečer svátku stětí Jana Křtitele (24. 6.) zapalují se na Radhošti a okolních kopcích tzv. svatojánské ohně. Radhošť spolu s ostatními částmi beskydského regionu je součástí chráněné krajinné oblasti Beskydy.

Raškovice

Kaple⁷³

Kaple u cesty do Raškovic byla vysvěcena 31. 8. 2003. Nedaleko kapličky je studánka.

Matce dítěte s nemocnými očima se ve snu zjevila Panna Marie, která jí sdělila, že v onom místě je studánka s léčivou vodou a ta její dítě uzdraví. Matka místo svého snu hledala a skutečně našla studánku s čistou vodou, která nemocné oči dítěte vyléčila. Jako výraz poděkování a zároveň na památku nechala v blízkosti studánky postavit kapličku.

Foto: 17zoom: <http://www.infocesko.cz/Czechia/Images/clanek/mesta/3822/17zoom.jpg>

Řeka – Guty

⁷³ Cit. 10.4. 2007 z <http://www.regionbeskydy.cz/Content/clanek.aspx?clanekid=17483&lid=1>

Kostel Božího Těla⁷⁴

Obklopen a ukryt mezi vzrostlými stromy stojí uprostřed malého hřbitova jeden z nejstarších a nejmalebnějších dřevěných kostelů v regionu, kostel Božího Těla v Gutech. Návštěvník tuto unikátní památku nalezne v místní části Zápolí, půjde-li po modré turistické značce z nádraží ve Stríteži, přes Smilovice na vrch Javorový (1031 m.n.m.), nebo se ke kostelu dá snadno dojet i na kole po podhorské cestě lemující Beskydy ve směru od Frýdku-Místku až do Trince.

Kostel byl postaven, alespoň můžeme-li věřit datumu uvedenému při vstupu do sakristie, v roce 1563. Jen o dva roky je dle datování mladší kostelní zvon. Jen tento zvon je sám o sobě vzácná památka. V nedávné době byl zvon bohužel středem pozornosti zlodějů, kteří v něm viděli snadnou vidinu peněz za odvoz do šrotu. Byli asi velmi překvapeni obrovským rozruchem, který krádež „obyčejného“ zvonu v kraji rozpoutala. Rychle se nechtěné popularity chtěli zbavit, a tak raději zvon odhodili do příkopy, kde byl nalezen a s velkou slávou navrácen zpět do kostelní věže. Kostel byl vystavěn jako stavba katolická, avšak jako podobné církevní stavby v okolí, přešel počátkem 17. století do rukou protestantů, kteří jej užívali až do roku 1654, kdy se opět navrátil do rukou katolické církve.

U příležitosti 300 let od postavení kostela byla stavba celkově restaurována a opravena. V 70. letech 20. století se kostel dočkal restaurování inventáře.

Před vchodem do kostela se nachází dřevěný kříž s plastikou Krista.

Řepiště

Kostel sv. Michaela Archanděla⁷⁵

Nejcennější a nejstarší památkou obce Řepiště je místní dřevěný kostelík zasvěcený sv. Michaelu Archandělovi. Tento jednodílný filiální kostel s věží, pokrytý šindelovou střechou, stojící ve svahu pod hlavní cestou je zapsán na seznamu nemovitých kulturních památek (vedený pod č. ÚSKP 8-703). Patří do velmi kvalitního souboru dřevěných kostelů, kterých je na území frýdeckého okresu nejvíce v republice.

Kostel sv. Michaela Archanděla je veřejnosti přístupný při pravidelných bohoslužbách (neděle 10.45 hod.) a dalších církevních křesťanských svátcích. Kostel je obklopen vesnickým hřbitovem. U vstupu do kostela stojí dřevěný kříž, který upomíná na svaté misie v r. 2000.

Ruda u Rýmařova

Kostel Panny Marie Sněžné⁷⁶

Poloha

Mezi městy Rýmařov a Uničov. Ruda je v polovině spojovací cesty mezi Tvrdkovem a Dlouhou Loučkou. Kostel je v centru obce.

⁷⁴ Jan P. Štěpánek, info Muzea Beskyd, text uložen dne: 20.10.2005. cit. 28.3. 2007 z

<http://www.hrady.cz/?OID=3529>

⁷⁵ info před kostelem, text uložen dne: 3.10.2004. cit. 25.3. 2007 z <http://www.hrady.cz/?OID=2600>

⁷⁶ Cit. 27.3. 2007 z <http://www.ado.cz/poutni/ruda/ruda.htm>

Historie a popis poutního místa

Stará hornická osada - těžila se zde železná ruda. Barokní kostel Panny Marie Sněžné dal v Rudě postavit v r. 1756 - 1758 uničovský rychtář Jiří Greschenberger na poděkování za záchranu svého života při nebezpečném pádu do rokle v tamním lese.

Interiér ve světlých barvách s mramorovým oltářem a kopií obrazu z římské baziliky Panny Marie Sněžné. Sochy sv. Jáchyma a sv. Anny. Varhany jsou posledním hrajícím nástrojem mistra Schwarze z Města Libavá a jsou z roku 1762.

O vysoké návštěvnosti poutního kostela během věků svědčí prošlapaný práh při vchodu do chrámu. K významným duchovním správcům patřili P. Jan Blokša (1899 - 1901), přítel a překladatel spisovatele Jaroslava Vrchlického a obnovitel poutního místa P. Antonín Vavroušek (1964 - 1983).

Tentýž donátor vybudoval v r. 1760 **barokní křížovou cestu**, výjimečné výtvarné úrovně, zcela ojedinělého kompozičního pojetí. Jednotlivá zastavení začínají u kostela a pokračují na kopec Křížový vrch (589 m n. m.). Sousoší Ukřížování je na vrcholu a je v životní velikosti. Křížový vrch je místem dalekého rozhledu, tvoří dominantu širokého okolí.

Pouť

Pouť k Panně Marii Sněžné se koná první neděli v srpnu k svátku Posvěcení římské baziliky Panny Marie Sněžné, Santa Maria Maggiore v r. 432, Křížová cesta - 13:00 h. Mše sv. o nedělích - 1x za 14 dní.

Rusín⁷⁷

Pouť k Panně Marii v Rusíně

Poloha: 15 km S od Krnova, přes Město Albrechtice

Poutě: nejbližší neděle po Nanebevstoupení Páně, po Navštívení Panny Marie (31.5.) a po posvěcení kaple (8.8.)

Sedliště

Kostel Všech Svatých⁷⁸

Roubený kostel Všech svatých obklopený hřbitůvkem s litinovými kříži a dřevěnou ohradní zdí pochází z roku 1638. Kostelu vévodí vysoká 4 patrová věž ze šindelovou bání. Boční strany a čelo kostela jsou tvořeny nízkou krytou pavlačí. Kostel je jednou z nejcennějších památek dřevěné sakrální architektury v republice a to nejen svou členitostí a zdobnými lidovými prvky, ale i svou mohutností. Podobný kostel (přenesenou repliku) můžeme najít v rožnovském skanzenu. Sedlišťský kostel však stojí na svém původním místě a slouží svému účelu dodnes.

Před vstupem do kostela stojí pololidová plastika P. Marie s dítětem z 2. pol. 18. století.

fotky

10954: © Jan P. Štěpánek 07/2004

⁷⁷ Cit. 10.4. 2007 z <http://www.doo.cz/view.php?cisloclanku=2006051403>

⁷⁸ jps7, novinové články, text uložen dne: 29.7.2004. cit. 28.3. 2007 z <http://www.hrady.cz/?OID=1713>

10949: © Jan P. Štěpánek 07/2004
10950: © Jan P. Štěpánek 07/2004; Krytá pavlač kolem kostela.
10951: © Jan P. Štěpánek 07/2004
10952: © Jan P. Štěpánek 07/2004; Hřbitov kolem kostela.
10955: © Jan P. Štěpánek 07/2004
10956: © Jan P. Štěpánek 07/2004
10957: © Jan P. Štěpánek 07/2004; Plastika za kostelem.
10958: © Jan P. Štěpánek 07/2004; Krytá pavlač.
10953: © historické pohlednice Frýdecka

Slezské Rudoltice – Pelhřimovy

Kostel sv. Jiří

Ves s půdorysem blížícím se krátké lenní lánové vsi podél potoka Trója a cesty se v pramenech poprvé připomíná roku 1308, dále kolem roku 1317 a pak průběžně do nejnovější doby.

Hřbitovní **kostel sv. Jiří Mučedníka**, jehož majitelem byla do nedávné doby římskokatolická církev, byl součástí vesnice již od středověku. Hlavní důraz byl kladen na fortifikační funkci kostela, čemuž odpovídala poloha na vyvýšeném terénu 40 m od cesty.⁷⁹ Kostel s hřbitovním areálem tak nekoresponduje s rovinou domovní zástavby. Došlo tedy ke zdůraznění zvláštního postavení kostela v rámci sídliště, což bylo podpořeno i oddělením sakrálního okrsku od okolní zástavby hradební zdí a příkopem, lemujícími hřbitov ze severu a západu.⁸⁰

Kostel se poprvé, bez udání zasvěcení, v písemných pramenech objevuje k roku 1600, kdy olomoucký biskup přenechal Jaroslavu Sedlickému v Pelhřimovech kromě dvora i patronátní práva kostela, k němuž patřila dvě pole, louka a kus lesa. **Vznik první fáze výstavby lze však datovat zhruba do třetí čtvrtiny 13. století.**⁸¹ Jádru kostela je z 1. pol. 15. století, upraveno v 17. a 18. století. Část západního průčelí bylo přistavěno na počátku 19. století.

Před 2. světovou válkou byla stržena klenba presbytáře, nahrazena plochým stropem, byl odstraněn triumfální oblouk a kostel byl v kněžišti znovu vydlážděn. Byl vytyčen nový západní dřevěný kůr na místě staršího, barokního. Zdá se, že farnost byla původně samostatná, ale od r. 1672 patřila Slezským Rudolticím. Mše svaté zde bývaly každou neděli. V blízkosti kostela stála poschodová fara s osmi místnostmi, zanikla však při frontě v r. 1945. **Po roce 1945 přestal i kostel sloužit svému účelu.**

Objekt byl původně kostelem, mnohem později (asi kolem r. 1966) sýpkou ČSSS. Dnes je kostel odsvěcený a bez využití. Zůstal jediným mementem na zaniklou pohraniční obec Pelhřimovy. Vzhledem k tomu, že **šlo o německou obec, byla po druhé světové válce**

⁷⁹ Dějiny zaniklé obce Pelhřimovy. Cit. 28.3. 2007 z

http://www.jeseniky.ecn.cz/pelhrimovy/materialy/dejiny_zanikle_obce_pelhrimovy.doc

⁸⁰ Pavel Kouřil, Dalibor Prix : Dějiny kostela sv. Jiří v Pelhřimovech. Časopis Slezského muzea Opava 1991. cit. 28.3. 2007 z http://www.jeseniky.ecn.cz/pelhrimovy/materialy/dejiny_kostela_prix_kouril.doc

⁸¹ Prix, Dalibor: Nové datování jádra kostela sv. Jiří v Pelhřimovech. Cit. 28.3. 2007 z http://www.jeseniky.ecn.cz/pelhrimovy/projekt_pelhrimovy_prix.htm

vyliďněna. To, že zde stály obytné domy připomínají jen četné základy obvodového zdiva. V místech, kde zřejmě bývaly rozkvetlé sady jsou nyní pitvorně zkroucené hrušky a jabloně.

foto: www.jeseniky.ecn.cz : 4 fotky:

http://www.jeseniky.ecn.cz/pelhrimovy/projekt_pelhrimovy.htm

Staré Hamry

Kostel sv. Jindřicha a pomník Maryčky Magdonové⁸²

Kamenný kostel sv. Jindřicha stojí na vrchu Porubaném. 21. července roku 1865 byl položen základní kámen ke stavbě kostela sv. Jindřicha, fary a školy a dle kroniky se stavěl 1000 dní. Byl ustanoven kostelem farním pro Staré Hamry a okolní osady.

Kostel byl v duchu doby postaven v novogotickém slohu, stejně jako jeho interiér s cenným oltářem. Stavba kostela je jednodušná s polygonálním ukončením presbytářem. Stěny kostela jsou prosté, kamenné, doplněné několika mělkými opěráky. Průčelí je zakončeno malou věží.

Blízko kostela se nachází hřbitov s mnoha cennými litinovými kříží, ukázkou to umění místních železáren.

Na hřbitovní zeď navazuje symbolický památník Maryčky Magdonové, tragické postavy z básně Petra Bezruče, který v této nežijící postavě ztělesnil utrpení lidí z tohoto horského kraje. Památník vytvořil sochař A. Handzel v roce 1933.

Na kostelu a hřbitovu se bohužel podepsala stavba přehrady. Stavba budí dojem, že poslední oprava byla už dávno, okolní budovy jsou neudržované, na hřbitově je mnoho povalených náhrobků a vodní hladina, která se zastavila jen kousek pod kostelem neustále upomíná na tragický osud obce.

Při velmi nízkém stavu hladiny v přehradě, vystoupí nad hladinu dávno zatopený most přes řeku Ostravici i s přilehlou cestou. Dá se tak tato část přehrady přejít suchou nohou. Jelikož však Staré Hamry patří do I. ochranného pásma vodního zdroje Šance-Řečice, doporučuje se tato činnost jen velmi otrlým nebo rychlým jedincům.

Staré Hamry - Gruň

Kostel sv. Panny Marie Pomocné⁸³

Než získaly Staré Hamry vlastní kostel a farnost, patřily pod farnost Borová v Malenovicích. Jelikož je to do Malenovic velká dálka, byla v roce 1847 na hřebeni Gruně dřevěná kaple, přestavěná v romantizujícím slohu r.1887 na dřevěný kostel Panny Marie.

Dle jiné verze historie dřevěného kostelíčku na beskydském Gruni sahá až do druhé poloviny 18. století, kdy v roce 1773 **nechal na tomto místě zbožný pasekář** (zemědělec

⁸² Jan P. Štěpánek, text uložen dne: 10.8.2005. cit. 29.3. 2007 z <http://www.hrady.cz/?OID=3367>;
<http://www.starehamry.cz/soucas.htm>

⁸³ Jan P. Štěpánek, text uložen dne: 10.8.2005. cit. 29.3. 2007 z <http://www.hrady.cz/?OID=3367>;
Jan P. Štěpánek, text uložen dne: 15.8.2005. cit. 29.3. 2007 z <http://www.hrady.cz/?OID=3384>

obhospodařující horské paseky) Šimon Tomeček **zhotovit dřevěnou mariánskou sochu**. K té se brzo začali chodit modlit obyvatelé z okolních usedlostí a samot a věhlas tohoto místa začal rychle narůstat. **V roce 1847 byla nad sochou vztyčena prostá dřevěná kaplička a v roce 1887 tuto kapličku nahradil dřevěný kostelík** zasvěcený sv. Panně Marii Pomocné. Tento kostelík byl vybudován tesařským mistrem Stanislavem Pětrošem z Frýdku. Jedná se prostou obdélnou jednodílnou stavbu v romantizujícím slohu s nenápadným polygonálním presbytářem a předsíní, kterou završuje štíhlá věžička s vyřezávanými detaily. Podobně romantizující je i interiér kostela. Stavba je celá pokryta šindelem.

Kostelík se nachází na beskydském hřebeni táhnoucím se od turisticky známého střediska Gruň až k horskému středisku Bílý Kříž na hranici se Slovenskem. Poblíže kostelíka se nachází velmi proslavený rodinný hotel Charbulák, jehož historie se počítá až do roku 1816, kdy se zde rodina Charbuláková usadila a v roce 1918 zřídila turistickou útulnu, později přestavěnou na současný horský hotel provozovaný opět rodinou Charbulákovou. Pouť se koná v neděli blíž k svátku Panny Marie Pomocnice Křesťanů (24.5.).

Fotky dřevěný kostel: <http://www.hrady.cz/?OID=3384>

29875: Pohled na kostelík ze směru od Bílého kříže ; © Jan P. Štěpánek 04/2006

29872: Interiér kostelíka ; © Jan P. Štěpánek 04/2006; fotografie zachycuje pravidelnou nedělní bohoslužbu

29873: Detail roubené věže kostela. ; © Jan P. Štěpánek 04/2006

29874: Čelo kostelíka. ; © Jan P. Štěpánek 04/2006

21208: mariánská iniciála nad vstupem ; © Jan P. Štěpánek 08/2005

29876: Čelní pohled na kostelík ; © Jan P. Štěpánek 04/2006

29877: Pohled na kostelík ze směru od Gruně. ; © Jan P. Štěpánek 04/2006

foto: <http://www.starehamry.cz/soucas.htm>

Kamenný kostel sv. Jindřicha z r. 1865 dříve a nyní. 2 fotky

Dřevěný kostel Panny Marie na Gruni z let 1890-91. 2 fotky

uvod: <http://www.starehamry.cz/>

hamry: <http://www.starehamry.cz/frame.htm>

34: <http://www.starehamry.cz/frame.htm>

40: <http://www.starehamry.cz/frame.htm>

Starý Jičín

Kříž pod hradem Starý Jičín⁸⁴

Ke kříži dojde návštěvník po turistické značce, která vede k hradu Starý Jičín. Tento kříž nebo spíše jeho předchůdce je zakreslen na mnohých vyobrazení hradu Starý Jičín. Mezi ta nejstarší patří vyobrazení na vedutě hradu z roku 1671. Pár kroků za křížem na cestě (kterou dojde návštěvník tohoto místa k tzv. předsunutému opevnění hradu Starý Jičín), jsou ve skalnaté cestě dva „otisky“, ke kterým se vážou různé legendy a pověsti.

⁸⁴ Miroslav BITTER, 16.1. 2007. cit. 29.3. 2007 z <http://www.hrady.cz/?OID=4200>

Fotky: <http://www.hrady.cz/?OID=4200>

41497: Celkový pohled na kříž ; © Miroslav BITTER 2006

41502: Kámen s tzv. čertovými obtisky ; © Miroslav BITTER 2006

41496: Turistická stezka vede okolo kříže až k hradu Starý Jičín ; © Miroslav BITTER 2006

41503: Kříž je zakreslen na mnohých vyobrazení hradu Starý Jičín (obrázek – veduta hradu Starý Jičín podle předlohy z roku 1671) ; © Šlechtická sídla na Novojičínsku (J. Tichánek, 2003)

Střítež

Kostel sv. Michala Archanděla⁸⁵

Hlavní dominantou současné obce Střítež, ležící při hlavním silničním tahu z Frýdku – Místku na Těšín, je kostel, či spíše kostelík zasvěcený sv. Archandělu Michaelovi. Vlastníkem kostela je římskokatolická církev.

Kostel byl postaven v dominantní poloze, na tzv. Střítežském kopci v roce 1806, kdy nahradil původní vyhořelý kostelík sv. Michala. Ten býval původně dřevěný, ale o jeho přesném umístění se vedou dodnes debaty.

Kostel sv. Archanděla Michaela je jednoduchá zděná jednolodní stavba se štíhlou vstupní věží v čele a ukončenou půlokrouhlým presbyteriem. Na východní straně k lodi přiléhá jednoduchá sakristie. Kostelík byl zbaven dřívější historické fasády, když tu nahradila současná břizolitová nevzhledná omítka.

Kolem kostelíka se rozkládá místní hřbitov.

Foto kaplicka sv.Marka:

http://stonavka.cz/common_files/show_img.php?filename=../stritez/images/kaplicka.jpg

04zoom: <http://www.infocesco.cz/Czechia/Images/clanek/mesta/16255/04zoom.jpg>

08zoom: <http://www.infocesco.cz/Czechia/Images/clanek/mesta/16255/08zoom.jpg>

fotky: <http://www.hrady.cz/?OID=4061>

29429: Celkový pohled na kostela sv. Michala Archanděla ; © Miroslav BITTER 11/2005

29695: Detail zvonice ; © Miroslav BITTER 2005

29696: Celkový pohled na průčelí ; © Miroslav BITTER 2005

29697: © Miroslav BITTER 2005

29698: Vstupní branka ; © Miroslav BITTER 2005

29699: Detail ze vstupní branky ; © Miroslav BITTER 2005

29700: Detail ze vstupní branky ; © Miroslav BITTER 2005

29701: Detail ze vstupní branky ; © Miroslav BITTER 2005

29702: Detail ze vstupní branky ; © Miroslav BITTER 2005

29703: Celkový pohled na kříž před kostelem ; © Miroslav BITTER 2005

29704: Detail nápisu na přední straně ; © Miroslav BITTER 2005

⁸⁵ Jan P. Štěpánek, web, text uložen dne: 19.7.2006. cit. 29.3. 2007 z <http://www.hrady.cz/?OID=4061>; cit. 29.3. 2007 z <http://www.regionbeskydy.cz/Content/clanek.aspx?clanekid=16256&lid=1>; cit. 29.3. 2007 z http://stonavka.cz/stritez/historie.php?node=153&lang=0&subjekt_id=9

29705: Celkový pohled na zadní stranu kříže pod nímž je náhrobní deska nesoucí kněžský znak (nápis na této náhrobní desce je vlivem poškození špatně čitelný) ; © Miroslav BITTER 2005

29706: Detail nápisu na zadní straně kříže ; © Miroslav BITTER 2005

Štramberk

Zvonice kostela sv. Bartoloměje⁸⁶

Farní kostel sv. Bartoloměje byl založen v polovině 14. stol., v jihozápadní části centra města, pod hradem, při již stojících městských hradbách. Ještě ve druhé polovině 14. století byla při kostele postavena hranolová věž – zvonice (Stará věž) s dřevěným zvonovým patrem, později doplněná o hodiny. V nice severovýchodní zdi se nachází kamenná plastika Madony s Ježíškem z roku 1738. V 18. stol. již kostel nevyhovoval místním potřebám a stoupajícímu počtu farníků, proto byl v severní části náměstí postaven nový kostel. Původně byl tento nový kostel sv. Jana Nepomuckého postaven bez věže - zvonice.

V roce 1782 byl kostel sv. Bartoloměje zrušen a zbořen, zvonice však stojí dodnes. Od roku 1994 je zde Amfiteátr pod Starou věží. Zvonice se nachází jen kousek od náměstí jihozápadním směrem a je dobře viditelná z okolních vyhlídkových míst.

Hora Kotouč

Hora Kotouč má prastarou poutní tradici doloženou k roku 1523, prosebnou procesí za zdar úrody, konávanou v tzv. křížové dny. Roku 1535 byl zvyk honosných poutí zakázán tehdejším držitelem Štramberka, Bedřichem ze Žerotína. Starodávný zvyk chození s kříží na svátek Nanebevstoupení po roce 1624 převzali jezuité. V roce 1647 za regenta Tamassiho byl na nejvyšším bodě Kotouče postaven **dřevěný kříž s obrazem Krista**. Ke kříži vedlo od úpatí **7 zastavení v podobě dřevěných křížů**. Do roku 1660 byly na místě křížů postaveny **zděné kapličky s obrazy křížové cesty**. Z těch sa do dnešních dnů zachovali jen čtyři.

Na nižším vrcholku hory byla v roce **1647 postavena dřevěná kaple, zasvěcená Nanebevstoupení Páně**. Tehdy jezuité přejmenovali Kotouč na Horu Olivetskou (údolí na jihovýchod Josafatské údolí, potok, který jím protékal Cedron, vrch Kalvárie se 7 kříží a dvěma kaplemi, Boží hrob v jeskyni Čertova díra) a na jejím vrcholu postavili **dva poutní kostely**.

Pro české poutníky byl **v r. 1669** za jezuitského regenta P. Instituorisa v sedle mezi dvěma vrcholky Kotouče postaven větší zděný tzv. dolní **kostel Nanebevstoupení Páně**. Byl součástí poutní cesty na Horu Olivetskou. Na místě dřevěného kříže byl **v roce 1660** pro poutníky německé postaven menší dřevěný tzv. horní **kostel Povýšení svatého kříže**, který byl za regenta Bockha v roce 1688 přestavěn na zděný chrám. Na tomto nejvyšším místě jižní strany Kotouče (Panská vyhlídka 539 m n. m.) nalezl na konci 19. století K. J. Maška **pozůstatky pohanské svatyně**; ve středověku zde stál strážní hrádek). Jezuité rovněž postavili v 17. století **14 kapliček křížové cesty vedoucí ze Štramberka přes Rybí do Nového Jičina** (Kovářova a Kamenářská na Kotouči, Markova na Zauliči, Prokopova na Horní baště, Proskova u kostela sv. Kateřiny, 2 kaple v Rybí a další). Vystavěny byly ve dvou

⁸⁶ L.P., 7.10. 2006. Cit. 10.4. 2007 z <http://www.hrady.cz/?OID=4676>

velikostech. Zatímco před vstupem do Štramberka to byly jen menší kapličky s vyobrazením Kristova utrpení, větší kapličky podél cesty městem byly vybaveny obrazy v lunetě a užší menzou.

V roce 1773 byl jezuitský řád zrušen. **Procesí na Kotouči zanikla vydáním tolerančního patentu Josefa II. v roce 1781 a kostely byly uzavřeny 24. a 25. června 1786.** Do roku 1787 byly oba zbořeny a jejich stavebního kamene místní obyvatelé využili na stavbu svých obydlí. Na jejich památku byl na vrchole hory Kotouč v letech 1786-1787 **náhradou postaven dřevěný kříž**, který byl však v r. 1821 stržen vichřicí a v r. 1823 **nahrazen kamenným obeliskem**. Ten 10. června 1833 zasáhl blesk. V r. 1884 **byla proto postavena mohutnější kamenná mohyla s křížem**, která byla v r. 1918 přemístěna nad jeskyni Šipka, kde stojí dosud.

Fotky: <http://www.hrady.cz/?OID=4676>

37714: Stará věž - pohled od jihu ; © Luděk Pitter 10/2006; Zvonice kostela sv. Bartoloměje

37715: zvonice - pohled od severu ; © Pavel Zany Komárek 30.9.2006

1051403643_kotouc_kriz2:

http://www.stramberk.cz/mu/gallery.php?akce=obrazek_ukaz&media_id=41

1051403856_mohyla: Mohyla - rozhledna na Bílé hoře – návrh

http://www.stramberk.cz/mu/gallery.php?akce=obrazek_ukaz&media_id=47

1051403962_p1: http://www.stramberk.cz/mu/gallery.php?akce=obrazek_ukaz&media_id=50

1051656272_pohled07: Trúba s Kotoučem, lázně, Jubilejní (nová) škola:

http://www.stramberk.cz/mu/gallery.php?akce=obrazek_ukaz&media_id=55

1051656986_pohled26: barevná litografie Šluka a Jiránek, Turnov (dopisnice, text 1892):

http://www.stramberk.cz/mu/gallery.php?akce=obrazek_ukaz&media_id=71

1051657271_truba_obraz: barevná litografie Františka Kaliwody (zemřel 1859). (kniha Eduard Hölzel Malerisch-Historisches Album von Mähren und Schlezien. Olomouc 1860):

http://www.stramberk.cz/mu/gallery.php?akce=obrazek_ukaz&media_id=77

1051658641_pamatnik_janacek: Památník L. Janáčka v Národním Sadu na Kotouči s pohledem na Trúbu.:

http://www.stramberk.cz/mu/gallery.php?akce=obrazek_ukaz&media_id=95

1051658668_pamatnik_janacek02: Památník L. Janáčka:

http://www.stramberk.cz/mu/gallery.php?akce=obrazek_ukaz&media_id=96

1051658730_pamatnik_tgm: Památník T. G. Masaryka v Národním Sadu na Kotouči:

http://www.stramberk.cz/mu/gallery.php?akce=obrazek_ukaz&media_id=97

1051658848_panoramaold2: Zvonička na Kotouči v časech, kdy na ní byl nápis: \\\"Kdo si na mě zazvoní, bude žít až do smrti.\\\":

http://www.stramberk.cz/mu/gallery.php?akce=obrazek_ukaz&media_id=98

1051659005_05: Záběr z místa zvané \\\"Na Špici\\\".:

http://www.stramberk.cz/mu/gallery.php?akce=obrazek_ukaz&media_id=102

1051659079_10: Pohled od kostela sv. Kateřiny.:

http://www.stramberk.cz/mu/gallery.php?akce=obrazek_ukaz&media_id=106

1051403623_kotouc_kriz: Kříž na Kotouči:

http://www.stramberk.cz/mu/gallery.php?akce=obrazek_ukaz&media_id=40

1051657307_vapenka: Vápenka (vpravo Kotouč):

http://www.stramberk.cz/mu/gallery.php?akce=obrazek_ukaz&media_id=78

1051657349_w1: zvonice:

http://www.stramberk.cz/mu/gallery.php?akce=obrazek_ukaz&media_id=79

1065270325_stra_1727: Štramberk z r. 1722 (originál v zemském archívu):
http://www.stramberk.cz/mu/gallery.php?akce=obrazek_ukaz&media_id=189
1065270367_stra_1812: 1812:
http://www.stramberk.cz/mu/gallery.php?akce=obrazek_ukaz&media_id=190
1065270412_stra_1825: 1825:
http://www.stramberk.cz/mu/gallery.php?akce=obrazek_ukaz&media_id=191
1065270467_stra_1966: 1866 (originál ve sbírce Novojičínského muzea):
http://www.stramberk.cz/mu/gallery.php?akce=obrazek_ukaz&media_id=193
1058962960_01:
http://www.stramberk.cz/mu/gallery.php?akce=obrazek_ukaz&media_id=124
1058963502_29:
http://www.stramberk.cz/mu/gallery.php?akce=obrazek_ukaz&media_id=142

Štramberk – Tamovice

Kostel sv. Kateřiny⁸⁷

Kostelík sv. Kateřiny ze 14. století se nachází na konci východního svahu vrchu Holivák, v místech zaniklé vsi Tamovice nad potokem Sedlnicí, která byla archeologicky prokázána. Nachází se při hlavní silnici západně od centra Štramberka směrem k obci Rybí. Kostelík si do dnešních dnů zachoval některé původní architektonické prvky - gotický vítězný oblouk, okno s kružbami a lomený portál bočního vchodu. Existuje názor, že část kostelíka stojí na románských základech. Strmá šindelová střecha s dřevěnou věžičkou a dřevěný ochoz kolem kostela dodávají stavbě lidový ráz, podobný kostelům v blízkém okolí. Poblíže kostelíka se nachází součást staré křížové cesty z Kotouče, Proskova kaple, a rovněž bývalý tamovický mlýn s rybníkem, resp. klenutá studánka bývalého tamovického dvora. Areál zaniklé vsi Tamovice s filiálním kostelem sv. Kateřiny a ohradní zdí (NKP) je dnes archeologickou lokalitou.

Těrlicko

Kostel sv. Trojice⁸⁸

Kostel sv. Trojice je bohužel dnes již zbourán a místo kde stával pokrývá hladina Těrlické přehrady.

Farnost byla v Těrlicku zřízena nejspíše již ve 14. století. Obec sice v seznamu svatopetrského halíře z roku 1447 nefiguruje, avšak na zachované listině, která řeší stížnost těrlického faráře o odškodnění, za ušlé desátky z let 1444 – 46, kde je výslovně uvedeno, že farnost v Těrlicku již trvá od nepaměti. Kostel byl na samém počátku zbudován ze dřeva. V době reformace byl v rukou protestantů, kterým byl dne 24.3. 1654 odebrán. Z visitačních protokolů je patrné, že se jednalo o stavbu poměrně okázalou, a vypadajíc lépe než většina ostatních kostelů na Těšínsku.

⁸⁷ Šumšalová, Kristýna: Katastrální území Štramberk. Seminární práce z Nauky o krajině. MZLU Brno, ZF. Šk. rok 2006/2007; Jan P. Štěpánek, text uložen dne: 22.5.2005. cit. 29.3. 2007 z <http://www.hrady.cz/?OID=3164>

⁸⁸ Miroslav BITTER, text uložen dne: 1.12.2005. cit. 29.3. 2007 z <http://www.hrady.cz/?OID=3613>

V letech 1769 – 1772 byl na místě původního dřevěného kostela postaven kostel zděný. Jednalo se o kvalitní barokní stavbu s množstvím cenného barokního inventáře, který byl s části přenesen do kostela sv. Vavřince v Kostelci. Mezi zachráněné cennosti patří zejména barokní malby ukřižování J.Krista a sv. Trojice a řada plastik z pol. 18. století.

Dne 11. února 1962 skončily v kostele bohoslužby a byl postupně vyklízen a připravován na den demolice, která proběhla v květnu 1962. Byl zcela zbořen a zatopen přehradou.

foto: <http://www.hrady.cz/?OID=3613>

24643: © (MB) 12/2005; Kostel sv.Trojice vpravo farní budova

24644: © (MB) 12/2005; Foto původního oltáře v budově kostela sv.Trojice

24645: © (MB) 12/2005; Foto původního oltáře a vnitřního prostoru kostela sv.Trojice

24646: © (MB) 12/2005; Kostel jenž se připravuje na svou demolici (asi den před demolicí v květnu roku 1962)

24647: © (MB) 12/2005; Kostel sv. Trojice vpravo budova fary (dnes je toto místo na dně Těrlické přehrady)

24648: © (MB) 12/2005; Barokní kostel sv. Trojice zhruba den před demolicí roku 1962

24649: © (MB) 12/2005; Barokní kostel sv. Trojice den před demolicí v květnu roku 1962 (dnes je toto místo na dně Těrlické přehrady)

24651: © (MB) 12/2005; Barokní kostel sv. Trojice těsně po demolici roku 1962

Těrlicko - Kostelec

Kostel sv. Vavřince⁸⁹

Kostel sv. Vavřince se nachází na vrchu Kostelci ve stejnojmenné obci v blízkosti hlavní silnice vedoucí do Českého Těšína. Kostel byl postaven během let 1889 až 1891 stavitelem Johnischem z Těšína. Vysvěcen byl krakovským prelátem knězem Henrykem Matzkem dne 16. srpna 1891 za přítomnosti 10 000 věřících. Když byl v roce 1962 při stavbě Těrlické přehrady zbořen kostel sv. Trojice, stal se kostel sv. Vavřince sídlem farnosti.

Vstupní bránu ke kostelu zdobí dvě figury apoštolů. Sochy vznikly ve 2. polovině 19. století. Jsou vysekané z hrubozrnného pískovce a asi 1 metr vysoké.

Mezi nejcenější části inventáře patří obraz sv. Vavřince z roku 1659 a barokní obrazy Ukřižování Ježíše Krista a obraz sv.Trojice. V kostele sv. Vavřince je také část cenného barokního inventáře ze zatopeného kostela sv. Trojice.

fotky: <http://www.hrady.cz/?OID=3537>

23752: © Miroslav BITTER 10/2005; Celkový pohled na kostel sv.Vavřince

23755: © Miroslav BITTER 10/2005; Celkový pohled na kostel a vstupní bránu

23753: © Miroslav BITTER 10/2005

23754: © Miroslav BITTER 10/2005

23756: © Miroslav BITTER 10/2005; Figura apoštola z 2.poloviny 19.století umístěna na vstupní bráně

23757: © Miroslav BITTER 10/2005; Figura apoštola z 2.poloviny 19.století umístěna na vstupní bráně

⁸⁹ Miroslav BITTER, text uložen dne: 26.10.2005. cit. 29.3. 2007 z <http://www.hrady.cz/?OID=3537>

23758: © Miroslav BITTER 10/2005; Celkový pohled na kříž umístěný za vstupní branou
23762: © Miroslav BITTER 10/2005; Interiér kostela sv. Vavřince
24638: © (MB) Archív Těrlicko 12/2005; Stará fotografie (asi kolem roku 1920)
24639: © (MB) Archív Těrlicko 12/2005; Hypotetická rekonstrukce původního gotického kostela v Horním Těrlicku.

Tichá

Zvonice⁹⁰

Nenápadná podbeskydská obec Tichá táhnoucí se podél potoka Tichávka se nachází jen 2 km severně od centra města Frenštátu pod Radhoštěm (okr. Nový Jičín). Skrývá nenápadnou dřevěnou zvoničku, která je však velmi cenná především pro svou autenticitu. Vypovídá o beskydském umění práce se dřevem, které se v těchto končinách podílelo takřka na všech stavbách, o víře lidí a unikátní dřevěné lidové architektuře, která z Beskyd velmi rychle mizí.

Zvonička se nachází na okraji areálu zdejšího hřbitova, na hraně srázu k potoku Tichávka. Zvonička se skládá z nižší kvadratické části cca. 2 x 2 m se vstupními vraty nesenými ozdobnými kovovými panty. Na tuto část navazuje štíhlá jehlancovitá část pobitá šindelem, která je zakončena malým dřevěným zvonovým patrem se dvěma malými ornamentálními okénky na každé ze čtyř stran. Zvonice je zakončena dvojitou cibulovou dřevěnou bání pobitou šindelem. Celkově zvonice budí dojem zmenšené napodobeniny, kdysi samostatných, velkých zvonů dřevěných kostelů jaké v kraji najdeme např. v Hrabové u Ostravy při kostele sv. Kateřiny či v Gutech u Třince při kostele Božího těla.

Zvonička je však ve velmi ubohém stavu. Vnitřní trámy jsou pokroucené, prohnílé a celá stavba se podezřele naklání na stranu. Je to velký paradox, uvědomíme-li si, že uprostřed hřbitova v těsné blízkosti zvonice se nachází nevzhledná novostavba moderního kostela, jež nahradila dřevěný kostelík sv. Mikuláše, zničený r. 1964 požárem. Po původním dřevěném kostele je tahle zvonička jediným pozůstatkem.

Fotky: <http://www.hrady.cz/?OID=3552>

23948: pohled na naklánějící se vzácnou zvonici ; © Jan P. Štěpánek 10/2005

23949: pohled na naklánějící se vzácnou zvonici ; © Jan P. Štěpánek 10/2005

23950: zvonové patro se nezadržitelně bortí ; © Jan P. Štěpánek 10/2005

23951: dochovaná původní vrata do zvonice ; © Jan P. Štěpánek 10/2005

23952: pohled na naklánějící se vzácnou zvonici ; © Jan P. Štěpánek 10/2005

23953: celkový pohled na novostavbu kostela a vzácnou zvonici v pozadí ; © Jan P. Štěpánek 10/2005

Trojanovice

⁹⁰ Jan P. Štěpánek, text uložen dne: 31.10.2005. cit. 29.3. 2007 z <http://www.hrady.cz/?OID=3552>

Zvonička na Pustevnách⁹¹

Valašská zvonička Pustevny, je nejbliže ke komplexu dřevěných budov na Pustevnách. Je to roubená lidová valašská zvonice z konce 19. století.

Úvalno - Pocheň

Zvonička⁹²

V chatové osadě Pocheň nedaleko Úvalna u Krnova je možné spatřit nádhernou unikátní dřevěnou zvoničku z první poloviny 19. století. V místě je skvělý rybník na vodní sporty.

Vyšní Lhoty – Prašivá

Kostel sv. Antonína Paduánského⁹³

Poloha

Prašivá se nachází na konci hlavního hřebene Těšínských Beskyd a spolu s nedalekou Godulou je jejich nejsevernějším výběžkem. Tyto hory jsou zároveň i nejsevernějšími rozsochami v celých Moravskoslezských Beskydech. Samotný kostel se nachází na tzv. Malé Prašivé. Jde o závěr temene hory s nadmořskou výškou cca 700 m. n. m. Kostel se nachází 10 km jihovýchodně od okresního města Frýdku-Místku.

Historie a popis poutního místa

Dřevěný kostel na vrcholu Prašivé (704 m n. m.), (váže se k němu brept, že na Prašivé kostel zjedli) v sousedství později postavené turistické chaty (r. 1921), je typickým příkladem lidového stavitelství beskydského regionu, kde dřevěné stavby měly svoje domovské právo; bez nich si Beskydy těžko můžeme představit. Prašivá měla velký význam i pro národní uvědomění, zde se konaly, počínajíc koncem 19. stol., velké tábory lidu o sbratření Čechů, Moravanů, Slezanů a Slováků.

Kostel sv. Antonína Paduánského pochází z r. 1640 a slouží dosud. V loňském roce dostala stavba z jedlového dřeva nový háv. Ztrouchnivělé šindele byly vyměněny za nové, obnovena byla také věž kostelíku.

Poutě

Mše se v kostele sv. Antonína Paduánského neslouží pravidelně. Poutě se konají v den svátku sv. Antonína Paduánského (13. 6., malá pouť) a v neděli po svátku (velká pouť). Dále pouť mládeže a poděkování za uplynulý školní rok na setkání s biskupem (červenec), mše

⁹¹ Cit. 29.3. 2007 z <http://www.hrady.cz/?OID=1657>

⁹² Cit. 29.3. 2007 z <http://www.hrady.cz/?OID=839>

⁹³ Cit. 10.4. 2007 z <http://www.ado.cz/poutni/prasiva/prasiva.htm>;

Roman Řezáč, 18.7. 2004, cit. z <http://www.hrady.cz/?OID=1794>;

Romana Kubicová, Český rozhlas, cit. z http://www.novinky.cz/cestovani6/prasiva---pribeh-beskydskeho-poutniho-mista_109305_52p1d.html;

Miroslav Lysek, cit. 10.4. 2007 z <http://www.vysnilhoty.cz/index.php?sekce=1&stranka=94>

svaté ve vybrané neděle a každou středu v červenci a srpnu. Výročí posvěcení kostela je 16.10. a neděle po 16.10. je tzv. krmáš se mší svatou. Na sv. Silvestra ve 24:00 bývá půlnoční mše svatá.

Vyšní Lhoty

Zvonička Vyšní Lhoty⁹⁴

Malebná lidová stavbička kombinující jednak zvonici, jednak kapli se nachází po levé straně silnice z Raškovic do Nošovic.

Zvonička je ukázkou někdejší víry zdejších lidí a jejich umu vytvořit si alespoň malou náhradu kostelíka, který v centru Vyšních Lhot chybí. Nejbližší kostel se nachází až na hoře Prašivá. Tím je proslavený dřevěný kostelík sv. Antonína Paduánského z roku 1640.

Zvoničku tvoří drobná dřevěná kaple s trojúhelným štítem, natřená na bílo. Valbová střecha je pobita červeně natřeným plechem. Ze střechy kaple vybíhá směrem vzhůru vysoký štíhlý kmen, ukončený přírodní vidlicí, mezi jejímiž rameny je umístěn menší zvon. Zvonec je krytý plechovou kuželovou stříškou.

Foto: <http://www.hrady.cz/?OID=4329>

Foto kostel: <http://www.hrady.cz/?OID=1794>

Fotky: <http://www.ado.cz/poutni/prasiva/prasiva.htm>

- Snímky kostela po ukončení oprav v roce 2006 (listopad) - 2fotky
- Tradiční slavnost posvěcení kostela - "krmáš" - fotky
- opravy 2006 - fotky
- Požehnání obrázku v areálu Kamenité u chaty Kohůtka a sochy sv. Antonína ve Vyšních Lhotách při odbočení na Prašivou - července 2006. 4fotky
- Několik snímků z pouti dětí s biskupem v sobotu 1. července 2006. fotky
- Kostelík zaplněný poutníky v létě 2005: 14. srpna 2005 měl mši sv. Mons. Jude Thaddeus Okolo, rada na Apoštolské nunciatuře v Praze. Od srpna 2006 je v Sydney v Austrálii. 3fotky

⁹⁴ Jan P. Štěpánek, text uložen dne: 23.6.2006. cit. 29.3. 2007 z <http://www.hrady.cz/?OID=4329>